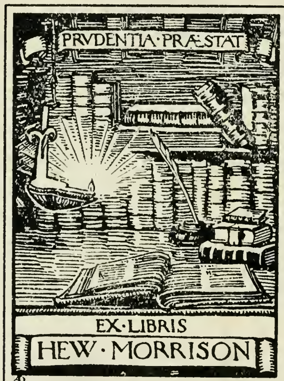
1907 List of
Gaelic & other Publications

The ... unt
of ... pa-
re ... for-
eig

Fo ... y.

A' C
Pa ... (3)
An T ... (1)
Aral ... (2)
Clar ... (4*h*)
Clar
Coin
Com
Dàin
Eacl
Easy
Eng- ... 4½*f*)
Fear ... (4)
Fion
Bh
on ... (1)
Gael ... (½)
190
Gaeli ... (4*h*)
Gaeli ... (1½)
Gaelı ... (1)

Gaelic Dictionary, illustrated, containing all the Gaelic words in other Dictionaries, and a very large number not in any other, many hundreds of these now appearing in print for the first time. 11 parts ready, 6½d each post free, except Part 10 which is 9½d. Ten parts bound in cloth, with Preface, &c,, *post free,* 7/2

Gaelic Grammar, Dr. A. Stewart, 3/3 (2½)
,, ,, D. Reid, new ed, 1/6 (2½)
Gaelic, How to Read, J. Whyte & A. MacBain, 1/- (1½)
Gaelic Shorthand, M. Macfarlane, 1/5 (1½)
Gaelic Names of Plants, J, Cameron, 5/9 (3*h*,4*f*)
Gaelic Pictorial Post Cards, per doz. 6d (½)
Gaelic Quarto Bible, (Pica, 9×11½ inches) Revised ed. 21/-
Gaelic Reading, Elementary lessons in, 1/-
Gaelic Readings, Prose & Verse, "Fionn," 2/3
Gaelic Xmas & New Year Cards, ½d to 6d. each, orders 1 6 and over, post free anywhere.
Gaelic Hymn Book, A.K. MacCallum, over 500pp. 2/3(4*h*,6½*f*)
Higher Gaelic Readings, MacBain, 1/6 (2)
Highland Clan feuds, 2/6
Livingstone's Gaelic Poems & Life, 2/3 (3*h*)
Leabhar nan cnoc, Tor. MacLeòid, new ed. 2/6 (3*h*)
Llyfr Darllen Cymraeg, Welsh Reader, in W. only illust. in black and colours, 1/-
Luinneagan Luaineach, Dr. J. MacGregor, 3/6
MacBain's Etymological G. Dictionary, new ed. pub. 12/6; *in the press* (to subscribers before publication 10/-)
Manx Dictionary, Creegan's, *in the press*, 7/-
Manx, Goodwin's First lessons in, 6d (½)
Martial music of the Clans, 5/-
Naigheachdan Fìrinneach, "Fionn," *illust.* 3/6
Popular Tales of W. High'ds (Campbell) 4 vols. *cloth* 12/3 (11*h*,1/11*f*)
Poetry of Badenoch, T, Sinton, 21/-
Reliquiæ Celticæ, 2 vols., 12/-
Ross & Cromarty Place-names, (Watson) 10/6
Sar-obair nam bàrd, 1904, 8/6 (6*h*)
Sgeulaiche nan caol, MacFadyen, 2/3(4*h*,4½*f*)
Uirsgeulan Gàidhealach, 6d
Uist Collection of Gaelic poetry. 2/3
Welsh Grammar, Evan's Elementary, 1/6 (2)
,, Exercises, 1/6 (2)

Books for the study of German, French, Italian, Spanish, Portuguese, Arabic, Coptic, Danish, Dutch, Russian, Swedish, Modern Greek, Friesic, Hungarian, Hebrew, Japanese, Persian, &c., &c., obtained to order.

Particulars on application.
[Postage stamps of any nationality accepted for under 2/6]

NATIONAL LIBRARY
B
26 MR
1935
OF SCOTLAND

✗

AN OCHDAMH BLIADHNA.

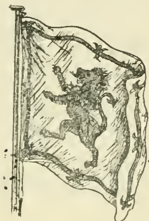
A' Phris, 7½ sgillinn, saor leis a' phost.

Am Feillire

AGUS

Leabhar-Poca Gàidhlig.

1907.

Camus-na-Corra (Herne Bay):

AIR A CHUR A MACH LE F. DOMHNULLACH 'S A CHUIDEACHD, AIG A' CHLÒDH-LANN GHÀIDHLIG

[*Rinn cadh am paipear seo an Albainn.*]

RÀITEAN MU NA RÀITHEAN.

Foghar gu Nollaig [Dud. 25 *no* Faoil. 1],
'S Geamhradh gu Féill-Pàdruig [Màrt 17],
Earrach gu Féill-Peadair [Ogmhios 30],
Samhradh gu Féill Martuinn [Samh. 11.]

Cha tig Geamhradh gu cùl Calluinn,
No Earrach gu cùl Fhéill Pàdruig.

Geamhradh reòdhtanach, Earrach ceòthanach,
Samhradh breac-riabhach, 'Us Foghar geal grianach,
Cha d' fhàg gorta riamh an Alba.

Cha robh Samhradh riamh gun ghrian,
Cha robh Geamhradh riamh gun sneachd,
Cha robh Nollaig Mhór gun fheòil,
No bean og le 'deòin gun fhear.

Bi gu subhach, geamnaidh,
Moch-thràthach a's t-Samhradh,
Bi gu curraiceach, brògach,
Brochanach 'sa Gheamhradh.

Na pòs a's t-Fhoghar,
'S dean foighidinn 'sa Gheamhradh,
Bidh tu cabhagach a's t-Earrach,
'S bidh gainn' air aran a's t-Samhradh.

Dean bonnach mór mu Inid,
'S fear eile mu Chàisg ;
'S cho fad 's a bhios rud agad,
Cha bhi thu falamh gu bràth.

A h-uile là deug 'sa bhliadhna,
'S cha bhi thu gun bhonn, geal, buidhe no donn,
Eadar Nollaig 's Féill Roid, eadar Féill Roid
is Féill Brian.
Is fada slios na bliadhna.
Is faide gu Nollaig na gu Féill Màrtuinn.

Mios roimh gach raith a choltas.
Ceud Diluain an raithe, là raitheil.

Gaoth Deas, teas is torradh,
Gaoth Niar, iasg is bainne,
Gaoth Tuath, fuachd is gaillionn,
Gaoth Near, meas air chrannaibh.

Gaoth o 'n rionnaig Earraich,
Teas o 'n rionnaig Shamhraidh.
Uisg' o 'n rionnaig Fhoghair,
Reothadh o 'n rionnaig Gheamhraidh.

Thig an oidhche roimh an là
a h-uile là ach là na h-Inid.

Deireadh féille fàg.

Cum an fhéill air an là.

Cha'n 'eil féill air na h-ìnean ach Dihaoine 's Didomhnaich.

Cha'n 'eil féill no faidhir air nach faighear Maol Ruanaidh

Is i a Inid a tha 'riaghladh a h-uile féill.

Riaghlaidh a' ghrian cothrom
dà mhios deug na bliadhna mu seach.

DUBHAIR.

Bithidh dà dhubhar de 'n Ghréin ann agus dà dhubhar de 'n Ghealaich 'sa bhliadhna 1907, ach cha'n fhaicear gin dhiubh an Albainn, ach roinn de dhubhar na Gealaich, ar 25mh. là de 'n mhios Iuchar, bho 3.4 *m.* gu 4.13 *m.*, 'nuair a théid i fodha.

Bithidh Eadar-dhol Mhercuri ri fhaicinn air 14mh. là na Samhna, bho 10.24 *m.* gu 1.50 *f.*

Míosachan,

anns am bheil Ainmean seann Naoimh na h-Alba, le cuid de na h-àiteachan coisrigte mar chuimhneachan orra, Muthadh an t-soluis, éirigh agus laidh na gréine, agus na h-ainmean a bh' aig na seann Ghàidheil air aimsirean na bliadhna.

1 Mios— AM FAOILTEACH.

Am mios garbh—Treas mios a' Gheamhraidh.
Seann Ainmean—
26 là na Dudlachd gu 6 là an Fh., *dà là dheug na Nollaig.*
26 ,, ,, ,, 15 ,, *Seann Dudlachd.*
17 là gu 31 là, *Faoilteach Geamhraidh.*
17 là an Fh. gu 16 là a' Ghearrain, *Seann Fhaoilteach.*

Muthadh an t-soluis.

☾	An cr. mu dheir.	7 là	2.48*f.*
●	An solus ùr,	14 la	5.57*m.*
☽	An ceud cchr.,	21 là	8.42*m.*
○	An solus làn,	29 là	1.45*f.*

1 M A' Challuinn Mhóir. Là Cullaig. Nollaig bheag.
An Fh. Ernan *no* Iarnan (Cill Earnan, Ros,)
Dàir na coille agus a' ghaoth o 'n iar.
NA TAIGHEAN-RÉIDH DÙINTE an Albainn.
2 C Éirigh na gréine, 8.52*m.*—laidh 3.49*f.*
3 D
4 H An Fh. Chronad *no* Chroman (Cunningham ; ? Dàil mhór Chrònag, (*Cinn-a'-Ghearr-Loch.*)
5 S
6 *D*
7 L Diluain Sainnseil *no* Diluain an t-Sainnseil.
Diluain Traosda ('san Eilean Sgiathanach.)
Là nan Trì Rìghrean.
Là an · ìgh (Armstrong.)
Ceann Tighearn, *ban-naomh* (*Innis-nu-Caillich L. Laomuinn.*)
8 M Éirigh na gréine 8.48 *m.*—laidh, 3.58 *f.*
9 C An Fh. Fhaolan (Sr. Ibh *no* Faolan. Braidealbainn; Cill Fh., *Cinn t-Sàile* ; C. F , *Renfrìu.*) Tha là eile aige—Gearran 3, ach cha'n ionann agus Faolan Ogmhios 20.

10 D
11 H An Fh. Shuibhne, 6mh. Aba I Col. Cille, 653-656.
Dubh, Rìgh na h-Alba, 962-7.
Daibhidh, Righ na h-Alba, 1124-1153.
12 S
13 *D*
14 L Ceann Tighearn (*E. Mhunna L. Liobhunn*, *Fiofa*, *Penicuik*, *Borthwick*, *Polwarth*, *Currie*, *Hassendean*, *Abermelk*. *Lanark*, *Glaschu*. *Hunndaidh*, *Peebles*, *Nithsdale*, *Alloa*, *Kynor*, *Glengarden*, *Inbhirnìs*, *Auchterarder*.)
15 M
16 C Fursaidh, mac Ceann T., là 7. (*Gallaibh*.)
Là na Gobaige. "Gobag, Gobag, màthair Faoillich fhuair." "Feadagan is Gobagan e, tuilleadh gu F. Pàdruig."
17 D TOISEACH FAOILLTICH GHEAMHRA'DH.
18 H
19 S Blaithmaic 793. (*I. Col. C.*)
20 *D* Fechin *no* Vigean, (Eag. Fechin *Dumfrìs*. Nh. Vigean *Siorr. Forfar*, *Conan Abair Brothoic* (= *Arbroath*.)
21 L
22 M Éirigh na gréine, 8.34 *m*.—laidhe, 4.24 *f*.
23 C
24 D Cadoc *no* Cathmael (*Cambuslang*.)
25 H Euchadius (*I. Col. C*, *Gallabhàigh*.)
"Seachdain roimh 'n Fh. Brìghde,
Thig nigh'n Iomhair as an tom,
Cha bhi mis' ri nigh'n Iomhair,
'S cha bhi nigh'n Iomhair rium."
26 S Conan, (Tobar Chonan, *Dail Mhàilidh*, Cill Chonan *Feartaighill*.)
27 *D* Eirigh na gréine, 8.25 *m*.—laidhe. 4.34 *f*.
28 L Nauchlan *no* Nàile *no* Nathalan (*Seann Meldrum*, *air an robh roimhe* Bothan Nathalan ; *Fetteresso*, Cill Naughtan *Ile*, *Tullich Bràigh Mharr*.)
29 M Faelchù *no* Wallach *no* Voloc *no* Macwoloc, 12ra. Aba I. Col C. 717-724. (*Dun Meth Siorr. Abaireadhain*, *Dunnet Gallaibh*, *Logie Marr*, *Logie Dhun-Blàthan*.)

30 C Glascian (*Kinglassin Kirkcaldy*, Cill Math Glas *Srathchurra.*)
31 D Suipeir 'us soillse. Oidhche Fh. Brìghde.
Adhamhnan (*Coldingham.*)
Modoc (*Peairt*, *An Dùnaidh*.)

EARRACH.

Earrach Ceòthanach.

Earrach Geamhraidh—
Breith an Earraich, là Fh. Brighde.
An Gearran, ceud mhios an Earraich.
Là Fheill Brighde a's t-Earrach
Dh'fhalbh na h-àighean air fuaireas.
Earrach Samhraidh—
Geamhradh gu F. Pàdruig.
Cha tig Earrach gu cùl Fh. Pàdruig.
Earrach fad an déidh Càsga
Fàgaidh e na saibhlean fàs.

"Earrach" =*earr bliadhna* a réir cuid.
,, =*toiseach bliadhna* a réir Stokes.

Ceò Foghair, sneachd Earraich.
Is e 'n ceò Geamhraidh a ni 'n cathadh Earraich.
Théid cathadh Earraich troimh bhòrd daraich.
Seachd bolla' shneachda Gearrain
Dol a staigh troimh aon toll torra.
Cho fad 's a théid a' ghaoth anns an dorus là na F.Brìghde,
Théid an cathadh anns an dorus là na F. Padruig.
An sneachd nach tig mu Shamhuinn,
Thig gu reamhar mu 'n Fh. Bhrìghde.

Reothairt na F. Moire is boile na F. Pàdruig.

Is fhearr an sneachd na bhi gun sion,
An déidh an t-sìl a chur 'san talamh.
Ceannach geal an uair a thig an sneachd.
Cha tig fuachd gu Earrach,
Cruaidh-chas no droch-cheannach.
Am feur a thig a mach 'sa Mhàrt,
Théid e staigh 'sa Ghiblean.

Ludh an t-sneachda—tighinn gun sireadh, gun iarraidh.
Is iomadh fath, agus leithsgeul fada, salach,
A th' aig an Earrach gu bhi fuar.
Seann sgeul Earraich.

Faoilteach mìn an Earraich fhuair
Faoilteach fuar an Earraich mhìne.
B' fhearr a' chreach a thighinn do 'n tìr
Na maduinn mhìn 'san Fhaoilleach fhuar.

Faoilteach, Faoilteach, làmh an crios,
Fàilte mhór bu chòir bhi ris :
Crodh is caoraich 'ruith air theas,
Gal is caoin nitear ris.

Feath Faoiltich is trod chàirdean,
Cha'n fhad a mhaireas.

Feath Faoiltich is gaol seòladair.

Feath Faoiltich is gaol guanaig,
Dà ni air bheagan buanais.

Feath Faoiltich is gaoth Iuchair,
Cha mhair iad fada.

Tha trì là Iuchair 'san Fhaoilteach,
B' e sin na smeuran dubha 'san Fhaoilteach.

Cha'n 'eil port a sheinneas an smeòrach 'san Fhaoilteach,
Nach caoin i mu 'n ruith an t-Earrach.

Thubhairt an Fheadag ris an Fhaoillteach,
'C'àit' an d' fhàg thu an laoighein bochd ? '
'Dh' fhàg mis' e aig cùl a' ghàraidh,
'S a dhà shùil 'na cheann 'nam ploc.'

Is mis' an Fheadag lom, luirgneach, luath,
Marbham caora, marbham uan,
Is mis' an Gearran bacach, bàn.
'Us cha mhi aon bhonn a's fhearr,
Cuiream a' bhò anns an toll,
Gus an tig an tonn thar a ceann.

Mios Faoillich—seachdainn feadaig,
Ceithir-là-deug Gearrain—seachdainn Caillich,
Tri là Sguabaig—suas e 'n t-Earrach.

Bheir sgriob ghlas liath Earraich,
Cairt bharrach Foghair.

Is fhearr aon oidhche Mhàirt na trì là Foghair.

A's t-Earrach, 'nuair a bhios a' chaora caol,
Bidh am maorach reamhar.

Mar mhart caol a' tighinn gu baile,
Tha camhanaich na maidne Earraich.

Mar chloich a' dol an aghaidh bruthaich,
Feasgar righinn Earraich,
An uair a mhiosaicheas an t-Earrach,
tha e sìos is suas tuille.

Ceann nathrach is earball peacaig air an Earrach.

2 Mios— AN GEARRAN.

Ceud mios an Earraich.

Seann Ainmean—
2 là—16 là, *Faoillteach Earraich.*
17 là—23 là, *Seachdainn Feadaig.*
24 là—2 là a' Mhàirt, *seachdainn Gobaig no*
s. iomasgobach } { *nam Feadag.*
s. ioma-sgrios } { *'s nam Faoilteach.*

Muthadh an t-soluis.

☾	An cr. mu dheir.	6 là	0.52 *m.*
●	An solus ùr,	12 là	5.43 *f.*
☽	An ceud chr.,	20 là	4.35 *m.*
○	An solus làn,	28 là	6.23 *m.*

1 H Là Fh. Brìghde, breith [an Earraich, (*33 àiteachan coisrigte.*)
Là Fh. Brìghde 'san Earrach
dh'fhalbh na h-àighean air fhuaireas.
Theirear "tri-bhliadhnach" ri àighean.
Naomh Darlugdach *(Abernethy)*
Là Cath Choileach.

2 S F. Muire nan Coinnlean.
F. Brighde nan Coinnlean.
An uair a leumas e an Fh. Bhrìghde,
Cha'n earb an sionnach 'earball ris an eigh.
TOISEACH FAOILTICH EARRAICH.

3 D An Fh. Fhaolan.
CEANN AN RÀITHE—Albainn.
Blaise (*Pladdaidh Aran.*)

4 L Modan *no* Modhan *no* Maodan (Baile Mhodhan *Aird-a'-chatain*, Cill Mhodan *Airdghobhar*, Cill Mhodan *Caolas Bóid*, *Eaglais bhreac*, *Sruithleadh*. *Roseneath.*)
5 M Éirigh na gréine, 8.11 *m.*--laidh, 4.52*f.*
6 C
7 D An Fh. Fhionntan.
An Fh. Ronan (Cill Mo Ronag *Roseneath*, Cill Mo Ronag *L. Eite*, Cill Mo Ronag *L. Laomuinn*, Teampuill Ronan *I. Coll Cille*, *Strowan*, Eilean Ronan *Raarsaidh & Seatlainn*, *Kingarth Bòid.*)
8 H
9 S
10 *D* DiDomhnaich Inid.
Carghus a' chion, an C. a's mios' a th'ann.
Is goirid an Carghus leò-san d an endar airgiod a dhìol aig Chaisg.
Trosgadh a' chait cheann-fhionn—dh' òladh e bainne, ach cha'n itheadh e feòil.
11 L Diluain Inid.
12 M Dimairt Inid.
An Inid, an ciad Mhàrt de 'n t-solus Earrach.
An Inid bheadaidh, thig an là roimh 'n oidhche.
An Inid bheadaidh thar gach fhéill,
is olc an aimsir duine ghionaich thig 'na déidh.
Theirear "an Inid bheadarach" 'nuair a tha 'n solus ùr beagan laithean an déidh na F. Brìghde; thigeadh an sin " Earrach fad an déidh Càisge."
13 C Ciadaoine an Luaithridh, *no* na Luaithre.
14 D Diardaoine a' bhrochain mhóir.
15 H An Fh. Uailein.
16 S Éirigh na gréine, 7.46 *m.*—laidhe, 5.16 *f.*
17 *D* A' cheud DiD. Carghus.
An Fh. Fhionan (*I. Col Cille*, *Lindisfarne*)
An Fh. Fhiontan (Cillintag *Morbhairne*, Cillintag *Dunchaillionn.*)
Toiseach Seachdainn Feadaig.
18 L An Fh. Cholman. (*Ray Gallaibh*, *Portmocholmaig*, *Tairbeairt s. Rois*, *Lindisfarne.*)
19 M
20 C
21 D

22 H
23 S Boisil (*Nh. Boswell's dlùth air Melrose.*)
24 *D* Toiseach Seachdainn Gobaig.
2ra. DiD. Carghus.
Matias. An Fh. Chuimein *no* Chuimein Ailbhe, 7mh. Aba I. Coll. Cille 656-669. (Cille Chuimein, *Gl. Eilg*, Cill Chuimein *Loch Nis.*)
25 L
26 M
27 C Eirigh na gréine, 7.21 *m.*—laidhe, 5.41 *f.*
28 D

3 Mios — AM MÀRT.

Dara mios an Earraich. — Mios na bà riabhaich.
Seann Ainmean—
4 là—30 là, *An Gearran.*
17 là a' Ghearrain—16 là a' Mhàirt, *Seann Mhàrt.*
4 là—16 là, *sgiorraidhean na F. Conan & doineann* no *boile na F. Pàdruig.*
18 là—25 là, *Reothairt na F. Moire.*
25 là—30 là, *Neòil dubha na Càisge.*

Muthadh an t-soluis.

☾	An cr. mu dheir.	7 là	8.42 *m.*
●	An solus ùr,	14 là	6.5 *m.*
☽	An ceud chr.	22 là	1.10 *m.*
○	An solus làn,	29 la	1.44 *f.*

1 H Monan (*Nh.Mhonan Fiofa.*)
Ernin, Mo Ernin, Mo Ernin òg, Marnan, Marnoc (Cill Mharnoc, *Abairchirder s. Moraidh.* Dail Mh. *Benholm*, D.M. *Rutherglen.* Innis M. *Bòid.* Ard M. *LochFine*, *Scain*, *Boith Brechin.*)
2 S Fergna, 4mh. Aba I.C.C. 605-622.
3 *D* 3as. DiD. Carghus.
An Fh. Chonan (*Gl. Urchaidh.*)
Sgiorraidhean na F. Conain & doineann na Féill Pàdruig.
TOISEACH AN T-SEANN GHEARRAIN.
4 L Odhran (*E. Maigh &c. Fiofa.*)
5 M Éirigh na gréine, 7.3 *m.*—laidhe, 5.54 *f.*
6 C Cadroe (fear de mhuinntir Srath-chluaidh.)
Baldred (*creag Bass.*)
An Fh. Chiaran. Gearan Mhaoil-Chiarain.

7 C

8 H Duthaich(Baile Dhuthaich, Cill D. Loch Duthaich, Cill D. & Aird D. *Cinncardainn.*)

9 S

10 *D* 4mh. DiD. Carghus.
Failbhe, I.C.C. 747-754.
Ceasaig, (*Inbhirnìs, Achterarder, Co-mairidh, Cumradh Bòid, Calasraid, Lus, Innis-a'-Mhanaich L. Laomuinn.*)
Là Fh. Math Ceasaig bidh gach easgann torrach.

11 D Cousland (Cill Chousland *Cinntìre, CrafainIan, CilleMhaolChaluim, Edingham, Cranston, Urr, Colmonel, Dunnichen, Cinniuil, Garabost Leòdhas.*)
Libran Aba I.C.C. (? bliadhnachan)

12 M Indrecht 21mh. aba I.C.C. 854.
Fiachna. Griogair.

13 C Coemhog *no* Mo Choemhog (Nh. Quivox *Inbhiràir.*)

14 D Éirigh na gréine. 6.40 *m.*—laidhe, 6.14 *f.*

15 H

16 S Finan Gleann Finan (Gleann Finan, Cill F. *Inbhirnìs*, Cill F. *Earr'g'l, Peairt, Mochrum Wigton.*)
Carmaig) *E. Fada, Keills Earrag'l*, Cill mo Ch. *E. Mór Earrag'l.*)
Curitan (*Ròsmàrgaidh, Inbhirghòbhraidh, Tealing, Restennet, Meigle, Abairneithich Mhàrr.*)

17 *D* 5mh. DiD. Carghus.
An Fh. Pàdruig (*Muthill, Dalziel, Kirkcaldy.*)
Aird.P. (*Cillbearraidh.*)
Teampull P. (*Tirithe.*)
Eaglais P. (*Closeburn=Cill Osburn.*)
Dàil P. (*Craoibh & siorr. Leanndraig.*)
Cill P. (*Aran, Dunbreatuinn, Uidhist, Cill Mhic-Eòghainn, Torasaidh.*)
{ Geamhradh gu F. Pàdruig,
Earrach gu F. Peadair.
Cadal is soillse, oidhche Fh. Pàdruig.
Is co fada oidhche is là, là Fh. Pàdruig.
Là Fh. P. bidh breac air gach linne.
Là Fh. P. bheir na cait an connadh dhachaidh.
Boile na F. P. Doineann na F.P.
Fear na F. P. (=an cloichearan.)
Lus Phàra liath,cuiridh e a' ghòimh as a' chnàimh.

18 L Finan Lumphanan (*Lumphanan & Migvie siorr. Abaireadh'n, Abarsneithich Monaidhmusg.*)
Coman (Cille Choman *Ile.*)
19 M Cliamain, Easb. Dun Blathan, 141-146.
20 C Cuthbert (Cill Chuithbeirt, *Melrose, Dun Eideann, s. Àir, Gallabhàigh, Uaimh, Uig Gallaibh.*)
21 D
22 H Finian [là eile dha seo Dudl. 10.] (*Canongate* Cill Fhinian, Cathair Fh. & Cill Fh. *siorr. Àir.*)
23 S
24 *D* Domhnach an Uir.
DiDomhnaich Shlat-Phailm,
Is ann ris 'tha mo stoirm.
25 L An Fh. Moire. Teachdaireachd an Aingil.
Reothairt na F.M.
CEANN AN RÀITH—Sasunn.
26 M Neòil dubha na Càisge.
27 C Diciadaoin a' Bhràth.
28 D Diardaoin Bangaid.
29 H Dihaoine na Censda *no* na Càisge.
NA TAIGHEAN-RÉIDH DÙINTE—Albainn & Sasunn
30 S Amhlaidh (*Seatlainn, Arcamh.*)
31 *D* Domhnach Càisg *no* Ceusda.
DiDomhnach Crum Dubh (an Lodhabar.)
An Fh. Ribhinn (Cill Ribhinn.)
TOISEACH SEACHDAINN NA CAILLICH.
Glasadh na Cubhaige.

4 Mios— AN GIBLEAN.

Treas Mios an Earraich.

Seann Ainmean—

17 là a' Mhàirt—15 là a' Ghiblein, *seann Ghiblean.*
31 là a Mhàirt—6 là a' Ghiblein, *A' Chailleach* no *seachdainn na Caillich.*
7, 8, 9 là, *trì là Squabag* no *trì là nan òisgean.*
2 là 12 là, *glasadh na cubhaige.*
10 là—30 là, *Céitein Earraich.*

Muthadh an t-soluis.

☾	An cr. mu dheir.,	5 là	3.21 *f.*
●	An solus ùr,	12 là	7.6 *f.*
☽	An cend chr.,	20 là	8.38 *f.*
○	An solus làn,	28 là	6.5 *m.*

NATIONAL LIBRARY OF SCOTLAND

1 L Diluain Càisg. Diluain Cailleach.
An Fh. Ghill Brìghde *no* Gilleabart, Easb.Gallaibh
NA TAIGHEAN RÉIDH DÙINTE—Sasunn.
2 M Cha tig air crannaibh gu'n tig Càisg.
Earrach fada an déidh Càisg
Fàgaidh e na saibhlean fàs.
Gleidhear cuirm an déidh Càisge.
3 C Éirigh na Greine, 5.48 *m.*—laidhe, 6.55 *f.*
4 D Conall, Rìgh Dalriada 560-574.
5 H Tighearnach (*Cill Tighearnan.*)
6 S
7 *D* A' Mhion-Chaisg.
8 L Cha'n 'eil rud air bith gun dà la,
Agus tha trì là aig "na h-Òisgean."
9 M
10 C TOISEACH AN T-SEANN CHÉITEIN EARRAICH.
11 D Macceus *no* Mahew (*Bòid*, Cill Mahew *Dun Brearuinn.*)
Mechtilde, piuthar Alasdair de Liunasdail 6.
12 H
13 S Guinoche (*Lochwinnoch*, *Buchan.*)
14 *D* Mànus, Rìgh, fhuair bàs 1115. (*Kirkwall*, *Egilsey*, *Birsa.*)
15 L
16 M· Éirigh na gréine, 5.15 *m.*—laidhe, 7.21 *f.*
17 C Peadair, an diacon, (*Clll Chreanan.*)
Donan, Cill Donan *E.Eige*, C.D. *Aran*, C.D. *Loch Braon*, C.D. *Cinntire*. C.D. *Uidhist mu dheas*, C.D. *Colmonel*, C.D. *Carraig*, C.D. *Auchterless*, C.D. *Cataibh*, Eilean Donan.)
18 D Maol Ios' *no* Mo Lais, Molios, Laserian (*F. Naomh*, *Aran.*)
19 H
20 S
21 *D* Maolrubha (*Na h-Earadh*, *Portrìgh*, *Srath Sgiath.*, *L. Carrann*, *Bracadail*, *a' Chomraich*, *Gearrloch*, *Arasaig*, L. Ma-ruibh [& eilean M. & tobarM.], Cill Maruibh, Cillarrow *Gl. Urchadainn*, *MucCàrn*, *Creaginnis*, *Srachurra*, *Kinnell*, *Lairg*, *Crail*, *Fordyce*, *Contin*, *Keith*, *Farrais.*)
22 L
23 M

24 C Egbert (Sasunnach) (*Lindisfarne, I.C.C.*)
25 D Cunibert (*Mainistir C. Loch Tatha.*)
- Machalus(Cill Machlaidh *s. Banbh*, *E. Mhanainn*,) Marcus.
26 H
27 S Seachdainn an t-Sionnaich,
's bu mhath nach bu bhliadhn' i.
Falbh lom, 'us thig molach
Beir am boirionn Bealltuinn.
28 *D*
29 L Medan (*Airlie & Lintrathen Aonghas*, Eaglais Maldie *Mearns*, *Fionntràigh s. A bair'n*, Achmedan *faisg air Baile-nam-Frisealach*, Pitmedan *Udny*.
30 M Brioc (*Baile Bhòid*, *Dun Rod CilleChuithbeirt*, Innis Bh., *Montròis.*)

SAMHRADH,

Samhradh breac-riabhach.
Céitein =ceud Shamhradh.
Ceò luchair, mollachd an tuathanaich.
A mhic na gréine !
An uair a thig an Samhradh, togaidh sinn taigh :
thig an Samhradh, 's cha tog sinn taigh no taigh ;
is fhearr a bhi muigh na bhi 'staigh.
Dèan cnuasachd as t-Samhradh
a ni an Geamhradh a chur seachad.
Samhuinn=Samhradh fuinn=Samhradh crìoch.

---

5 Mios— AN CÉITEIN.

A' Bhealltuinn. Am Mios Màigh.
Mios Moire, Mios Buchuinn *no* Bochuinn Mios Buchuinn Moire.

Buchuinn / Buchuinn buidhe } { Moire. / Moire nam buadh. / Bealltuinn.

Luath no mall ge 'n tig am Màigh, thig a' chubhag.
[Tha 'n ràdh seo a' dearbhadh nach robh toiseach nan aimsir am measg nan seann Gàidheal air là suidhichte sam bith de 'n bhliadhna, ach a réir na sìd.]

Muthadh an t-soluis.

☾	An cr. mu dheir.,	4 là	9.54 *f.*
●	An solus ùr,	12 là	8.59 *m.*
☽	An ceud chr.,	20 là	1.28 *f.*
○	An solus làn,	27 là	2.18 *f.*

1 C A' Bhealltuinn. "Gug, gug," ars' a' chubhag ; là buidhe Bealltuinn.
Là an tein' eigin.
Bu dorra dhomh sin na dhol eadar dhà theine mhóir Bheaill.
Nollaig an diugh agus B. am màireach.
Is mairg is màthair do mhicein maoth
an uair is e Diardaoin a' Bh.
Is faide gu bràth na gu B.
Suas leis n' chuigeil bhararich,
is iomadh la fada gu Bealltuinn.
Asaph, Aiseig *no* Aisig (Nh. Asaph *Cuimridh*, Cill-asaign *L. ·aineach*, Cill Asaim *Bearnaraidh*, *An t-Eilean.*)
Ultan, bràthair Fhursaidh (Faoilt. 16.)
Philip is Seumas.
TOISEACH AN T-SEANN CHÉITEIN SHAMHRAIDH,
2 D 2ra., 3mh. 5mh.là, Là sheachnaidh na bliadhna.
3 H Fumac (*Botriphnie siorr. Banbh*, *Dinnet is Watten Gallaibh.*)
An Fhéill Ròid.
4 S Éirigh na gréine, 4.31 *m.*—laidhe, 7.57 *f.*
5 *D* Domhnach na h-eadar-thràth.
6 L NA TAIGHEAN-RÉIDH DÙINTE—Albainn.
7 M
8 C
9 D Diardaoin Deasghabhail.
An Fh. Chongail *no* Chongall (*Bangor Eirinn*, *Tirithe*, *Durrais Cinncardainn.*)
10 H
11 S
12 *D* DiD., an déidh na Deasghabhail.
Congall (Dercongall, *Durrais.*)
13 L
14 M

15 C CEANN AN RÀITH—Albainn.
Éirigh na gréine, 4.9 *m.*—laidhe, 8.19 *f.*
16 D Brianan, Brandon. (Cill B. *Bòid*, *Muile & E. Seil*, *Clonfert*, *Irt*, *Boyndie Banbh*, *Birnie s. Moiridh*, *Cullen*, *Dun Barney*, Cill Birnie, Dàil Birnie, *Eassie*, *Alyth*, *Cill Bar s. Air*, E. Calbrandon, Eaglais Braddon [Brandon] *E. Mhanainn.*)
17 H An Fh. Chatan (Cill C. *Bòid*, Cill C. *Luing*, Aird-a'-Chatan, *Colasaidh*, *Gigha*, *Abaruthbhen faisg air Auchtirarder*, & *an E. Bòid*—Bamos Cill Ch., Suidhe Ch., *agus* Muileann Citl Ch.)
18 S Comgall (*Innis Fihnain Cluaidh*, *Pollockshaws*, *Cumnock*, *Ochiltree.*)
19 *D* DiD. na Caingis Ùire.
20 L NA TAIGHEAN RÉIDH DÙINTE AN SASUNN.
21 M
22 C Ronan Finn.
23 D Uilleam (*Peairt.*)
24 H
25 S FÉILL IMRICH.
26 *D* DiD. na Trianaid.
27 L
28 M Éirigh na gréine, 3.48 *m.* - laidhe, 8.41 *f.*
29 C Daganus (*Gallabhàigh.*)
30 D Fèill Chuirp Chriosd.
31 H An t-Seann Chaingis.

---

6 Mios— **AN T-ÒG-MHIOS.**

Am Meitheamh.

Muthadh an t-soluis.

☾	An cr. mu dheir.,	3 là	5.20 *m.*
●	An solus ùr,	10 là	11.50 *f.*
☽	An ceud chr.,	19 là	2,55 *m.*
○	An solus làn,	25 là	9.27 *f.*

1 S Fothan (*Torraidh Nigg Cinncardainn*, *Kirkpottie Dron.*
2 *D* 2 DiD. an déidh an Caingis.
3 L Coemgen (*Kilkiven faisg air CilleChiaran*, Caibeal

Coimhin *Cinntìre*, Cill Chomain na h-Eilean, *Gl-Eilg na Morbhairne*.)
4 M Éirigh na gréine, 3.40 *m.*—laidhe, 8.51 *f.*
5 C
6 D Colmoc, Calman (*Druim Mòr Eirinn*, Cill mo Chalmaig *Bòid*, Innis mo chom *L. Menteith*, *Kirriemuir*.
7 H
8 S
9 *D* Colum Cille, ceud aba I.C.C., 563-597 (58 àiteachan coisrigte.)
Baitan. Baithen, dara aba I.C.C. 597-600 (*Tiridhe*.)
3 DiD. an déidh na Caingis.
10 L
11 M
12 C An Fh. Thighearnan, Thernan *no* Tharan. (*Banchory Ternan*, *Slains*, *Arbuthnot*, *Findon*. Eilean Taran=Taransaidh, *Gamhnach Beinn-na-faoghla*.
13 D Diardaoin, là Choluim Chille Chaoimh,
Là bu chòir a bhi 'deilbh,
Là chur chaoraich air seilbh.
An dara D. de 'n Òg-mhios, sin là Choluim Chille.
Luibh Choluim Chille, gun sìreadh, gun iarraidh,
's le a dheòin Dia, cha bhàsaich mi an nochd.
14 H
15 L Éirigh na gréine, 3.34 *m.*—laidhe, 9.1 *f.*
16 D Ciric (Nh. Cyrus *Cinnchardainn*.)
4 DiD. an déigh na Caingis.
17 L
18 M
19 C
20 D Faolan, an lobhar (Nh. Fhaolan *L. Eirinn*.)
21 H Cormac (Cill mo Charmaig *Cinntìre*, *Cnapadal mu thuath*.)
22 S Suibhne, 16mh. aba I.C.C. 772.
23 *D* 5 DiD. an déidh na Caingis.
24 L Eòin Baiste. Là Fh. Eòin a's t-Samhraidh,
Théid a' chubhag gu 'taigh Geamhraidh.
Là Eòin [no Sheathain] their iad aighean ris na gamhna. Là leth an t-Samhraidh.
A' ghrian-stad Shamhraidh.
CEANN AN RÂITH—Sasunn.
25 M Lughaidh, Mo Lughaidh òg, Moluoc (*Leòdhas*,

Muile, Rarsaidh, Tirithe, Pabbaidh, Liosmór, Mortlach Barbh, Alyth Peairt, Clatt & Tarland an s. Abairea'n, Ròsmàrgaidh, Cille Mo Luag *E. sgiath., C. Cillbearraidh, C. Cillean, Cloveth.*

26 C
27 D
28 H Éirigh na gréine, 3.36 *m.*—laidhe, 9.3 *f.*
29 S
30 *D* Là Fh. Peadair.
Earrach gu F. Peadair.
Là mór nan iasgairean.
Samhradh gu F. Martuinn,
6 DiD. an déidh na Caingis.

7 Mios— AN T-IUCHAR.

Am Mios buidhe. Mios 'chrochadh nan con.

Muthadh an t-solnis.

☾	An cr. mu dheir.,	2 là	2.34 *f.*
●	An solus ùr,	10 là	3.17 *f.*
☽	An ceud chr.,	18 là	1.12 *f.*
○	An solus làn,	25 là	4.30 *m.*

1 D Serf, Servanus.
(*Alva, Culros, Monfhiadh 'àrd,* Dalserf *s. Leanndraig, Portmadoc, Craoibh, Tillicoultry, Dysart, Redgorton, Dunning, Airthrey.*)
2 M
3 C Cuilean 14mh. aba I.C.C. 752. (*Laggan.*)
4 D
5 A
6 S Medana (Maidenkirk = Eaglais Medan, *Srath Chluaidh, Sruibhla, Dun Domhnuill, Traprain, Langforgund Gòbhraidh.*)
7 *D* Palladius (*Fordun Mearns, Eirinn.*)
7mh. DiD. an déidh na Caingis.
8 L
9 M
10 C
11 D Drostan (*Deòir, Gl. Uisg Aonghas, Albhaidh, Gl. Urchadainn, Gallaibh, Rothiemay, Marginnis, Lochlee, Newdosk, Edzell, Aberlour, Abaireadh'n, Innis s. Inbhirnis, Cnapadal mu Thuath.*)

12 H Domhnall (*Gl. 'Ic 'Ille Bhuidhe.*)
13 S Eòin, Easb. Dhun Chaillinn.
14 *D* 8 DiD. an déidh na Caingis.
15 L Martuinn a' Bhuilg.
16 M Éirigh na gréine, 3.55 *m.*—laidhe. 8.50 *f.*
17 C
18 D Thenog (Nh. Enoch *Glaschu.*)
Na naoidh maighdeanan nigheanan Domhnuill (là 12) *Sr. Martuinn, Glamis, Tough, Pitsligo. Finhaven, Abairneitich.*
19 H
20 S
21 *D* 9 DiD. an déidh na Caingis.
22 L Daibhidh (*Uaimh, Kippen,* Cill D. *Bòid,* C.D. *Muile.*)
Moire Magdalen.
23 M
24 C
25 D Seumas.
26 H
27 S
28 *D* 10 DiD. an déidh na Caingis.
29 L
30 M
31 C Éirigh na gréine, 4.18 *m.*—laidhe, 8.25 *f.*

FOGHAR,

Foghar geal, grianach.
Dimàirt féille ri éirigh gréine,
Théid mi a mach le m' chorran fo m' sgéith.
Is mi-shealbhach moch Diluain, a dhol a bhuain na Maighdinn.
Faicill gach duine dha fhéin,
an sabhal no 'n ceardaich air la 'n Fhoghair.
Is fhearr leum-iochd a's '-Fhoghar na sguab a bharrachd.
Is beag an ni nach deireadh a's t-Fhoghar.
Foghar fada 's beagan buana.
Is bochd am fear nach fhaigh a leòir a's t-Fhoghar.
Foghar an àigh, ial' is fras.
Ceò Foghair, sneachd Earraich.
Is e am Foghar gaothmhor a ni an coirce cathmhor.
Mar a thàinig a' ghaillionn a's t-Fhòghar,

Gun sìreadh gun iarraidh.

8 Mios— **AN LÙNASDAL.**

Lughnasadh.

Muthadh an t-soluis.

☾	An cr. mu dheir.,	1 là	2.26 *m.*
●	An solus ùr,	9 là	6.36 *m.*
☽	An ceud chr.,	16 là	9.6 *f*
○	An solus làn,	23 là	0.15 *f.*
☾	An cr. mu dheir.,	30 là	5.28 *f.*

1 D An Lùnasdal. Is fad a chaidh an L. annad – tha thu an geall na 's fhiach thu.
CEANN AN RÀITH—Albainn.
2 H Éirigh na gréine, 4.23 *m.*—laidhe. 8.23 *f.*
3 S Waltheof (*Melrose.*)
4 *D* Berchan (Cill Barcham *s. Renfriù, Baile Dhuthaich*)
5 L NA TAIGHEAN-RÉIDH DÙINTE—Albainn & Sasunn.
6 M Alasdair (*Keith Banbh.*)
7 C
8 D
9 H Oswald (Kirkoswald, *Carluke, Cathcart.*)
Aonghas (*Bochuidir*)
10 S Laurence (Laurencekirk, *Farr ris. Peebles.*)
11 *D* 12 DiD. an déigh na Caingis. Blathan (Cill B.
12 L [*Earrg'l, Loch Eirir n*, Dun B., *Dunfris.*)
13 M
14 C Bacadh an éididh Ghàidhealach. 1747.
15 D Là Fh. Moire cubhraidh.
16 H Éirigh na gréine, 4.50 *m.*—laidhe, 7.52 *f.*
17 S
18 *D* Inan (*Irbhin & Beith s. Àir, Laminaton s. Leanndraig*, Kirkennan *Bootle*, Kirkennan *Parton.*)
13 DiD. an déidh na Caingis.
19 L
20 M Raonall (*Arcamh.*)
21 C
22 D
23 H
24 S Mercheird *no* Erchad (*Gl. Moireastan, Cinn Cardainn O' Néill, C.C. Ros, C.C. Abairneithich, C.C. Menteith, C.C. Forth, C.C. Achterarder.*)
Partholan.

25 *D* 14 DiD. an déidh na Caingis.
26 L
27 M
28 C
29 D Éirigh na gréine, 5.16 *m*.—laidhe, 7.21 *f*.
30 H Fiacre *(Nig C. Carduinn.)*
31 S Aedhan (*A' Cheannamhor L. Tagha, Monmuir Aonghas, Cambusnethan s. Leanndraig, Fearn.*)

9 Mios— SULTUINE.

Muthadh an t-soluis.

●	An solus ùr,	7 là	9.4 *f*.
☾	An ceud chr.,	15 là	3.40 *m*.
○	An solus làn,	21 là	9.34 *f*.
☽	An cr. mu dheir.,	29 là	11.37 *m*.

1 *D* Giles, Egidius (*DunEideann, Moffat, Eilginn, Fintra.*)
15 DiD. an déidh na Caingis.
2 L Murchadh (*s. Forfar.*)
3 M Éirigh na gréine, 5.25 *m*.—laidhe, 7.7 *f*.
4 C
5 D
6 H
7 S
8 *D* Breith Moire.
16 DiD. an deidh na Caingis.
9 L Ciaran (Cille C. *Ceanntìre*, C.C. *Liosmor*, C.C. *Ile*, Dàil C. s. *Àir, Srathmor, Gallaibh, Barbhas Leodhus, Fetteresso & Gl. Bervie s. CinnCarduinn.*)
10 M
11 C Là Chamus Choinnich, 1297.
12 D Blàr Abaireadhain, 1644.
13 H Éirigh na gréine, 5.44 *m*.—laidhe, 6.41 *f*.
14 S Féill an Ròid.
15 *D* Mirin (Innis M. *L.Laomuinn, Cill Saith, Paislig, Edzell, Kelton s. CillChuithbeirt.*)
17 DiD. an déidh na Caingis.
16 L Laisren (3 aba I,C,C. 600—605.
Nineain (*Gl. Urchadainn, Mh. Ninian, Whithorn, Eaglais Turriff s. Abaireadhain.*) Eadar 60 agus 70 àiteachan coisrigte.)

17 M Séisd DhunEideann. 1745.
18 C
19 D
20 H Blàr Alma, 1854.
21 S Mata.
22 *D* Domhnach Curran (=D. roimh 'n Fh. Mhìcheil. Lolan *no* Latan (*Cinn Carduinn-air-Forth.*)
23 S Adhamhnan *no* Eonan (9mh. aba I.C.C. 679—704.) (*Dul 's Airdeonaig s. Peairt, Campsie, Beinn Eunaich DalMhailidh, Dalmeny, Tannadyce s. Forfar, Forglen s. Banbh, Forvie 's Aboyne s. Abaireadhain, Gaireantulaich*, Cill E. *Cinntìre, Kinneff, s. C. Carduinn, Damsey Arcamh, Eilean Sannda, Frith air-Spéidh, Blàr Adhull.*)
24 M
25 C Barr, Findbarr(*Corcaigh, Do Bharr, Cinntìre,Barraidh*, Innis Barr *s. Forfar*,Caibeal Barr *Tairbeairt*, Barr s. *Àir, Edleston s. Peebles, Dornoch.*
26 D
27 A Eirigh na gréine, 6.11*m.*—laidhe, 6.4 *f.*
28 S Machan (Eaglais Machan *Linnluathcu, Dalserf s. Leanndraig, Clìn, Campsie, Sr. Blàthan.*)
Glasadh na F. Mìcheil.
Oidhche { na F. Mìcheil. / 'chrothaidh nan capull. / 'ghlasadh nan each.
Feasgar { faire nan steud. / furachaidh nan each.
Meirle eich na F. Mìcheil.
29 *D* Mìcheil *no* Brian Mìcheil, Là 'chur cuairt air cladh.
Gealach bhuidhe [*no* fìn] na F. M.
Gealach an abuchaidh. Gealach nam broc.
CEANN AN RÀITH—Sasunn.
30 L

10 Mios— **AN DAMHAIR.**

Fuigheall Foghair.
Muthadh an t-soluis.

●	An solus ùr,	7 là	10.21*m.*
☽	An ceud chr.,	14 là	10.2 *m.*
○	An solus làn,	21 là	9.17 *m.*
☾	An cr. mu dheir.,	29 là	7.52 *m.*

1 M Éirigh na gréine, 6.20 *m.*—laidhe, 5.54 *f.*
2 C Odhran (*I.C.C.*, *Tirithe*, Eilean Odhran[=Oronsay])
3 D Blàr Allt Chuailleachain, 1594.
4 H
5 S Blàr Dhunchaillinn, 1315.
6 *D* 20 DiD. an déidh na Caingis.
7 L
8 M Triduana (Kintradwell *Gallaibh*, Tradlines 's *Rescobie Aonghas*, *Papa Westraidh Restalrig.*)
9 C
10 D
11 H Cainneach (*I.C.C.*, *Tirithe*, *Cill Ribhinn 's Kennaway s. Fiofa*, Cambus cainneach, *Laggan*, *Cinntire*, *Uidhist mu dheas*, Innis Cainneach *Ile*, Innis Ch.ainnich *Muile.*)
12 S
13 *D* Comgan (*Turriff*, *Cilltearn*, *Kirkcowan*, Cill C. *Airdnamuchan*, *trì àiteachan 'san E. Sgiathanach* —Teampull Chòmhghan & Tobar [*Ord*], T.C. Boirearag [*Srath*] agus Cille Ch. [Loch Pooltiel,] C.C. *Seil 's Cnoideart*, *L. Aillse*, *Lumlair*, *Meileart Earraghaidheal.*)
Fyndoca (Findo Gasg, *Innisfail L. Odha*, *Echt Màrr.* Cill Finichen, *Bendochy.*)
21 DiD. an déidh na Caingis.
14 L
15 M
16 C Éirigh na gréine, 6.50 *m.*—laidhe, 5.15 *f.*
17 D Riagail (*Monifeith s. Forfar*, Tùr Riagail *Cill Ribhinn*, *Meikle Folla 's Kennethmont s. Abaireadh'n.*
18 H Lucas.
19 S
20 *D* 22 DiD an déidh na Caingis.
21 L Mund *no* Fintan-Munna (Cill Mun, E. Munna *L. Liobhann Earrag'l.*)
22 M
23 C
24 D
25 H Éirigh na gréine. 7.9 *m*—laidhe, 4.52 *f.*
26 S Beathan (*Sr. Eirinn*, *Kippin*, *Kirkbean s. Dumfris*, *Kinkell Garbhchrioch.*)
Eata (*Melrose.*)

27 *D* 23 DiD. an déidh na Caingis.
28 L Simon 's Iudas.
29 M Kennera (Kirkinner *Gallabhàigh*, *Killinlyner Dun Chaillinn.*)
30 C Talarican (*Cill Tearlaid*, *Cill Saith*, *Glentarken*, *Portrìgh*, *Fordyce s. Banbh.*)
Monoch (*Stevenson s. Air.*)
31 D Oidhche Shamhna.
Theirear gamhna ris na laoigh,
Begha (Kilbucho *s. Peebles*, Kilbagie *Clackman'n.*

GEAMHRADH,

Geamhradh reòdhtanach.

Na trì miosan marbh, ràith marbh na bliadhna.

Leth Geamhadh de 'n bhliadhna.
Ràith Geamhradh.
[Tòisichidh an dithis seo aig an t-Samhuinn, nan tigeadh an sneachd an sin, theirteadh—
Is e an Geamhradh luath an Geamhradh buan.
ach mar is trice cha tig.]

Cha tig Geamhradh gu cùl Calluinn.
Foghar gu Nollaig.
An sneachd nach tig gu Samhuinn,
Thig gu reamhar mu Fh. Brìghde.
Cho fad 's a théid a' ghaoth 'san dorus là na F. Brìghde,
Théid an cathadh 'san dorus là na F. Padruig.
Là Fh. Brighde, deireadh an Ràith Gheamhraidh.
Is e an ceò Geamhraidh, a ni an cathadh Earraich.
Dorcha, doirionta, dubh.
'Cheud tri laithean de 'n Gheamhradh,
Ge b'e bheir geill do 'n spréidh,
Cha tugainn fhéin gu Samhradh,
[i. gu toiseach an leth Shamhraidh, i. Bealltuinn.

---

11 Mios— **AN T-SAMHUINN.**

Am Mios dubh.

Muthadh an t-soluis.

●	An solus ùr,	5 là	10.39 *f.*
☽	An ceud chr.,	12 là	5.14 *f.*
○	An solus làn,	20 là	0.4 *m.*
☾	An cr. mu dheir.,	28 là	4.21 *m.*

1 H An t-Samhuinn.
Samhnag=teine samhna.
'N uair is Ciadaoineach an t-Samhuinn,
is iarguineach fir an domhain.
Seachd seachdainnean reamhra
bho Shamhuinn gu Nollaig.
Oidhche agus gearr-mhios
bho Shamhuinn gu Féill Anndrais.
Mairbh na cruinne gu coitchionn.
2 S Éirigh na gréine, 7.26 *m.*—laidh 4.34 *f.*
3 *D* Targlan (Tarves *s. Abairdh'n.*)
Nidan (*Midmar Bràigh Mhàrr*, *Bagha Cumradh Bheag.*)
Maura *Cill Maurs s. Àir*, *Haddington.*)
24 DiD. an dèidh na Caingis.
4 L Teachd Uilleim an Duitseach, 1688.
5 M
6 C Methven (*Fùlais an Iar*, *Buchanntaidh.*)
7 D
8 H Muireach *no* Moroc (Cill Morag *Ros*, *Lecropt faisg air Dun Blàthan*, *Dun Chaillinn.*)
Gervadius *no* Gernadius (Uamh Gerardin *Drainidh s. Eilginn.*)
9 S
10 *D* 25 DiD. an déidh na Caingis.
11 L Martuinn (*Eaglais Niniain Whithorn.*)
Samhradh gu Féill M., Foghar gu Nollaig.
Is ionann aithreachas-crìche
's a bhi 'cur sìl mu Fh. Martuinn.
Ceann an Ràith—Albainn.
12 M Machar (*Abairea'n*, *Cilldrumaidh Sr. Don*, *Machair Nuadh*, *Seann Mhachair.*)
13 C Devenick *no* Teavneach (*Gallaibh*, *Cracich*, *Methlig & Banchoire* Devenick *s. Abairea'n*,)
14 *D* Éirigh na gréine, 7.52 *m.*—laidhe, 4.10 *f.*
15 H Machutus *no* Malo (*Wigton*, Lesmahago (=Eaglais Mo Mhalo.)
16 S Mairearad Ban-righ na h-Alba, 1069-1093.
17 *D* 26 DiD. an déidh na Caingis.
18 L
19 M
20 C

21 D Feargus (*s. Abairea'n*, *s. Banbh*, *Buchan Sr. Eirinn*, *Gallaibh*, *Glamis Aonghas.*)
22 H
23 S Cliamain (*Rodel*, Tràigh Bh. *anns na h-Earadh.*)
24 *D* 27 DiD. an déidh na Caingis.
25 L
26 M Cairistiona.
27 C Éirigh na gréine, 8.18 *m.*—laidhe, 3.51 *f*
28 D Cailean (*Raigheart.*)
FÉILL IMRICH.
29 H Brianan (*Birr.*)
30 S Anndrais, Ainndreas.
Tri oidhchean a dh' easbhuidh a' ghearr-mhios eadar F. Anndrais 's Nollaig,

---

12 Mios— **AN DUDLACHD.**

Am Mios marbh.

Muthadh an t-soluis.

●	An solus ùr,	5 là	10.22 *m.*
☽	An ceud chr.,	12 là	2.16 *m.*
○	An solus làn,	19 là	5.55 *f.*
☾	An cr. mu dheir.,	27 là	11.11 *f.*

1 *D* Ethernan (*Leuchars*, Nh. Eddrans *Slack*, *Buchan*, *Mormond* 's *Rathen s. Abairea'n*, Kilrenny *Fiofa*, *Madderty*, *Forfar*, *Eilean May.*)
Cha tig an Fh. Anndrais gu ceann bliadhna tuilleadh oirnn.
2 L Éirigh na gréine, 8.26 *m.*—laidhe, 3.45 *f.*
3 M
4 C
5 D
6 H Constantin Rìgh na h-Alba, 900-942. (*Uaimh faisg air Nìs Fiofa.*)
Neacail (*Abairea'n.*)
7 S Buite (*Dunuichen Aonghas.*)
8 *D* 2 DiD. de 'n Teachd.
9 L
10 M Finan, Finnian, Findbarr [Cha'n ionan am F. seo agus F. Màrt 22 agus Sult. 25.] (*Magh-bile.*)
11 C Obert (*Peairt.*)

12 D
13 H
14 S
15 *D* 3 DiD. de 'n Teachd.
16 L Eirigh na gréine, 8.47 *m.*—laidhe, 3.38 *f.*
17 M Crunmael. Aba I.C.C.
18 C Flannan (Na h-Eileanan Flannan.)
Manire (*Aberdour*, *Crathie 's Balveny Bràigh Mhàrr.*)
19 D
20 H
21 S Tòmas.
Seas-ghrian a' Gheamhraidh.
22 *D* Ethernascus (*Lathrisg Fiofa.*)
23 L Caran (*Redgorton*, *Srath mór Cataibh*, *Drumlithie is Fetteresso Mearns*, *Anstruther Fiofa*, *Premnay s. Abairea'n.*
Mazota *na* Mayota *no* Maikie (*Abairneitich*, *Dutmaoak* no *Drumoak abh. Diagh.*
24 M Oidhche Nollaig.
Nollaig mu na dornaibh [=N. faisg oirnn.]
Foghain gu Nollaig.
Is òg an Nollaig a' cheud oidhche.
25 C Nollaig Mhór.
Là na h-iasgachd 's na deirce.
Is buaine bliadhna na Nollaig.
Nollaig an diugh is Bealltain am màireach.
Is i'an Nollaig dhubh a dh' fhàgas an cladh miath.
Am fear nach dean Nollaig shunndach,
ni e Càisg gu tursach, deurach.
Am fear nach dean Nollaig d' a dheòin,
ni e Càisg a dh' aindeòin.
Bathan (*Abaid* Nh. B. *s. Abarùig*, *Gifford Lothian an ear*, *Bowden s. Rocsbrugh.*)
CEANN AN RÀITH—Sasunn.
NA TAIGHEAN-RÉIDH DÙINTE—Albainn & Sasunn.
26 D Stiophain.
NA TAIGHEAN-RÉIDH DÙINTE—Sasunn.
27 H Là Fh. Eòin (Aird-eònaig *L. Tadha*, Cilldalton *Ile.*
28 S Muchadh a' mhacraidh.
29 *D* Eirigh na gréine, 8.53 *m.*—laidhe 3.45 *f.*
30 L Diluain Bannaig.

31 M Oidhche na Calluine Móire.
Oidhche Challuinn. Oidhche Challaig.
Callùinn a' Bhuilg. Oidhche C. bu mhath cuilionn is calltuinn a bhi 'bualadh a chéile.
Sylvester.

DI-DÒMHNUICH.

Bheir a h-uile Di-dòmhnuich seachdainn leis.
Mar lus an Dòmhnaich—gun mhath, gun dolaidh.
Fiodh an Dòmhnaich } gu ro luath.
Gul an Dòmhnaich }
Leanabh an Dòmhnaich, comhnartach cenm.
Maighdeann Sàbaid is capull Lùnasdail,
Each Samhna is bean Dòmhnaich.
Cha'n 'eil féill air na h-ìnean,
ach Di-haoine 's Di-dòmhnuich.
Dòmhnach na h-eadar-thrath. (Céit. 5.)
Dòmhnach sionnaich (? c'ùine.)
Dòmhnach curran (Sult. 22.)
Dòmhnach Càisg (Màrt 31.)
Di-dòmhnuich Shlat-Phailm,
Is ann ris tha mo stoirm.
Di-dòmhnuich Crum-Dubh,
Plaosgaidh mi 'n t-ubh.
Dòmhnach Cruim-Dubain = D. deireannach an t-Samhraidh.

DI-LUAIN.

Is mi-shealbhach moch Di-luain,
a dhol a bhuain na maighdinn.
An obair a thòisicheas Di-luain,
bidh i luath no bidh i mall,
Imrich Luain mu dheas (bidh i rathail.)
Cend Di-luain an ràith, là rathail.
Bheirinn m' fhalt 'a mach Diardaoin,
's dhèanainn m' inean maol Di-luain,
's shiùbhlainn an sin bho chuan gu cuan.
Di-luain Sainnseil (Faoilt. 7.)
Di-luain Cailleach *agus* Di-luain Càisg (Gib 1.)

Diluain bannaig (Dudl. 30.)
Diluain a' bhreabain.
Di-luain an déidh na téille.
Pàighear e Di-luain mall.
Gu là Luain.
Is i a' mhoch-éirigh Luain, a ni an t-suain Mhàirt.

DI-MÀIRT.

Di-màirt is Diardaoin, laithean gu posadh.
Cha robh reòthairt riamh 'na h-àirde,
ach Di-màirt is Di-haoine.

Màrt = (1) Di-màirt,
Màrt gu gearradh.
Di-màirt féille ri éirigh gréine
theid mi a mach le m' chorran fo m' sgéith.
An Inid, an ceud Màrt de 'n t-solus Earrach.

,, = (2) Am mios Màrt, *no* Mios na bà riabhaich,
i. deireadh a' Mhàirt ùir is toiseach a' Ghiblein ùir.
Gaoth gheur nam Màrt=gaoth Mhàrt is Ghiblein.

,, = (3) Am 'chur an t-sìl,
An ceud Mhàrt, leig seachad,
an dara, ma's eudar,
an treas Màrt, ged nach rachadh clach ceann-a-mheòir an aghaidh na gaoithe tuaithe cuir an sìl 'san talamh. [An ceud Di-màirt de Mhàrt-na-curachd, a réig Mhic-Neacail ; ach tha MacGhilleMhìcheil a' toirt seachad Di-haoine mar là 'chur an t-sìl.]
Ge b'e mar a bhios an sion,
cuir an siol anns a' Mhàrt.
Olc air mhath mar thig an sion,
cuir an sìol 'san fhìor Mhàrt.
Is fhearr aon oidhche Mhàrt,
na trì là Foghair.
Am feur a thig a mach 'sa Mhàrt,
théid e a staigh 'sa Ghiblean.
Is fhearr an sneachd na bhi gun sion
an déigh an t-sìl a chur 'san talamh.

Is ionann aithreachas-crìche 's a bhi 'cur sìl mu Fhéill Martuinn.

Màrt = (4) Am giullachd fearainn.
Is ann am Màrt a chuir mi (Gibl.12—Céit. 1.)
Is ann am Màrt a dh' fhuin mi (Lùnas. 12.)
Is ann am Màrt a chliath mi (Sult. 12.),
'Fhir a dh' òrduich na trì Màirt,
na leig mo chuid-sa an aon ghad-cuaill.

DI-CIADAOIN.

An uair is Ciadaoineach an t-Samhuinn,
is iargaineach fir an domhain.

DIARDAOIN.

Bheirinn m' fhalt a mach Diardaoin.
Là gu pòsadh.
Là 'chomharrachadh nan uan.
La gu breith, là gu bàs.
Là 'chur gais chon a meirg.
Là 'shuidheachadh na h-iomairt.
Daorn nam-buadh gu deilbh 's gu luadh.
Diardaoin, là Choluim Chille chaoimh,
là bu chòir a bhi 'deilbh,
là 'chur chaorach air seilbh [=2ra. Diardaoin de 'n Òg-mhios.]
Is mairg is màthair do mhicein maoth,
an uair is e Diardaoin a' Bhealltuinn.
Diardaoin a' bhròchain mhóir, (Gear, 14.)
Diardaoin deasghabhail (Céit. 9.)

DI-HAOINE.

no An Aoine *no* An Aona.
Aona gu fàs.
Là an réitich (an Uidhist.)
Là gu curachd, gu cliathadh, gu pleadhanachd,
ach gun an t-iarunn a bhith air cliath is pleadhan, air neo,
is e bhiodh ann dhuit.

Di-haoine an aghaidh na seachdainn *no* na glaice.
[Là nach còir gearradh mòine no ìnean, no tiodhacadh, no fuil a thoirt air ainmhidh, no uan a chomharrachadh, no inneal iaruinn a chleachdadh, no àireamh.]

Ma mharbhas tu beathach Di-haoine, bidh ruith na h-Aoine ort am feasda.

Àireamh na h-Aoine air caoraich a' bhail' ud thall.

Thubhairt a Mhuime ri mo Shlànuighear,
nach e an Aona bha 'gan àireamh,
ach an Luan an tùs an ràithe,
no an Domhnach, là na Sàbaid.

Didionn an iaruinn an aghaidh nan sìthichean,
cha robh feum air.
Beannachd 'nan siubhal 's nan imeachd :
is i an diugh Dihaoine, cha chluinn iad sinn.

Eòlas na h-Aoine.

Is gearr o chomhairle na h-Aoine.

Is i 'n Aoine bhagarrach
a ni 'n Sathurna deurach.

DI-SATHURNA.

Sathurna gun athadh, gun iasad, gun fhiachan,
deireadh seachdainn gasda, geal, grianach.

Gealach Sathurna foghar,
Gabhaidh an cuthach seachd uairean.

Is leòir gealach ùr Shathurn
tràth 'sna seachd bliadhna.

Ma thòisicheas a' bhuain Di-sathurna,
bithidh e seachd Sathurna gun bhuain.

Deireadh nan seachd Sathurna ort !
Sonas nan seachd Sathurna ort !

Is ann Di-sathurna gearr uainn
bhuail an t-earchall orm spot.

RAITEAN COITCHIONN NA SEACHDUINN.

Siubhal Dòmhnaich na toir bhuat,
Di-luain na eirich moch,
Iom-sgaradh Di-màirt,
Leig seachad na trì laithean sin,
Tha Di-ciadaoin craobhaidh,
'S tha Diardaoin dàlach,
Di-haoine cha'n 'eil e buadhach,
'S cha dual dhut, falbh am màireach.

Na falbh 'san Luan.
Na gluais 'sa Mhàrt,
An Ciadaona daobha,
An Daorn dàlach,
An Aona mi-bhuadha,
An Sathurna mi-ghràdhach,
Leig dhiot sgrìob na truaighe ;
Cha dual dhuit falbh am màireach—
An Dòmhnach gu fois tamha.

Imrich Shathurna mu thuath,
Imrich Luain mu dheas,
Ged nach biodh agam ach an t-uan,
Is ann Diluain a dh'fhalbhainn leis.

Cha tar thu uams' a Luan no a Shathurn.

Dòmhnach eirig dh' an Re,
Di-luain na éirich moch,
Dimàirt ar agus eug,
Diciadaoin creuchd agus croch,
Diardaoin daoch agus lochd,
Di-haoine ire na di-bhuaidh,
Cha dual duit falbh an nochd.

Postachd.

Prìsean—Théid litir eadar dà àite sam bith anns na h-Eileanan Breatunnach agus ni's lugha na ceithir unnsaichean de chudhthrom air sgillinn, agus ½ sgillinn eile air son gach 2 unnsa tuillidh.

Tha *Cairtean Postail* air an reic aig a h-uile oifig phostail, air 6 sgillinn air son 11, no ¾ sg. air son aon fhear.

Comhdaichean air son paipearan naigheachd le dealbh 5sg. orra—aon fhear ¾sg., no 4 sgillinn air son seachd. Le dealbh sgillinn orra, 8½ sg. air son ochd.

Tha *Paipearan Naigheachd* singilt àiridh a' pàigheadh sg. am fear, agus tuillidh air aon comhla, ½sg. air son gach dà unnsa, gu dùthaich sam bith, ach feumaidh an dà cheann aca a bhi air am fàgail fosgailte.

Aideachaidh. Bu chòir do dhuine sam bith a chuireas air falbh litir le airgiod innte, sgrìobhadh aideachaidh fhaodainn bho 'n oifig far a chuireas e air falbh i. Cha chosd sin ach dà sgillinn air son gach litreach no achlasan, tuillidh air a phostachd, agus mur bi an sgrìobhadh seo air fhaotainn, bithidh 4sg. ri pàigheadh leis an duine d' am bheil an litir air a cur, agus bithidh an duine a chuireas uaidh i an cunnart a chuid airgiod a chall. Gheibhear comhdaicheah le canbhas a staigh annta agus dealbh 3sg. orra (a phàigheadh postachd suas ri 4 unnsa) air 3¼sg. am fear. Feuchaidh iad 3½ fhaotainn 'sna h-oifigean Gàidhealach, ach feumaidh iad an reic air 3¼ sg. gun taing dhaibh, agus mur bith feòirling muthadh aca, feumaidh iad cur fios air beagan.

Postachd bonn-a-sè. Faodaidh pasgadh sam bith ni 's lugha na dà unnsa, agus gun litir sgrìobhta a staigh ann, falbh gu àite sam bith 'san t-saoghail air bonn-a-sè, ach feumaidh an dà cheann a bhith air am fàgail fosgailte.

Théid *Leabhraichean* a tha air am fàgail fosgailte aig an dà cheann taobh sam bith air bonn-a-sè gach dà unnsa.

Achlasain ('sna h-Eileanan Breatunnach) ni 's lugha na punnd 3sg, ; 2 phunnd, 4sg. ; 3 punnd, 5sg. ; 5 punnd, 6sg.; 7 punnd, 7sg. ; 8 punnd gu 11 punnd, sgillinn am punnd.

Taigh-réidh. Ghabhar tasdan no suim sambith os a ch'onn, ach cha ghabhar tuillidh air P50 an aon bhliadhna.

Costaidh *Orduighean Postail* air son 6sg., 1 -, 1 6, 2 -, & 2 6, bonn-a-sè am fear ; air son suim sam bith eadar 3/- &

25/-, sgillinn am fear : bho 15/- gu 20/-, & 2l - trì bonn-a-sè am fear. Faodaidh suimeanan briste san bith eadar suim suidhichte gach ordugh bhith air an deanamh suas le cur dealbhan postachd air taobh beòil an orduigh anns an àite comharraichte air an son, ach cha'n fhaod tuillidh air trì, no tuillidh air fiach còig sgillinn dhiubh a bhith air aon ordugh.

Orduighean Airgid. Cha'n fhaighear iad seo air son suim sam bith os cionn 40 P. Costaidh iad, fo 1 P. 2sg., 3 P. 3sg., 10 P. 4sg., 20 P. 6sg., 30 P. 8sg., 40 P. 10sg.

Orduighean leis an dealan. Costaidh iad seo an aon phrìs ris na h-orduighean airgid cumanta, le 2sg. air a chur riu air son fios a chur do mhaighstir an oifig far am bheil an t-airgiod gu bhi air a phàigheadh. Cha chuir iad gin dhiubh seo air falbh aig cosdas ni 's lugha na 6sg.

LITRICHEAN AGUS ORDUIGHEAN CÉIN.

Théid litir do dhùthaich sam bith fo riaghladh Bhreatuinn, no do 'n Eiphit, no Zanzibar, air sgillinn gach leth unnsa, agus gu dùthaich sam bith eile air 2½sg. gach leth unnsa. *Orduighean airgid* air son ni 's lugha na 1 P. 3sg, 2 P. 6sg., 4 P. 9sg., agus air aghaidh mar sin gu 40 P. (am fear a's àirde) 5/3. *Cairtean Postail*, singilt 1 sg.am fear ; dubailt (air son freagairt) 2sg. am fear. *Paipearan* air an clòdh-bhualadh, bonn-a-sè gach leth unnsa. *Eisiomplairean*, sgillinn air son 4 unnsa, agus bonn-a-sè gach 2 unnsa tuillidh. Aideachadh liubhairt 2½sg

AN ÙINE A GHABHAS LITIR A' DOL

bho Lunnainn gu, Adelaide 30 là, Aden 10 laithean, Amsterdam 11 uair, Athens 4 là, Auckland 30 là, Bahamas 12 là, Bâle 19½ uairean, Barbadoes 12 là, Berlin 23 uairean, Bermuda 13 là, Bombay 14½ là, Boston U.S.A. 9 laithean, Brussels 7½ uairean, Cairo 6 là, Cape 17 là, Constantinople 3 à 2 uair, Copenhagen 33 uairean, Cyprus 8 là, E. Falkland 125 là, Fiji 30 là, Gibraltar 3 là 15 uairean, Grenada 13 là, Hamburg 20½ uairean, HongKong 29 là, Lisbon 2 là 4 uairean, Lucerne 22 uairean, Madrid 1 là 22 uairean, Malta 3 là 18 uairean, Marseilles 13 uairean, Mexico 12 là, Montreal 8 là, Newfoundland 9 là, New York 8 là, Albainn Nuadh 6 là, Oporto 2 là 10 uairean, Ottawa 9 là 6 uairean, Paris 9 uairean, Peairt (Aust. an Iar) 26 là, P.M.Purg 21 là, Port

(r leantuinn air d. 72.)

Giorrachaidh choitchionn.

Beurla no Laidionn	*Gàidhlig*
a/c Account	c/s Cùnntas
A.D. In the year of our Lord,	B.T. 'am bliadhn' ar Tigh'rna
A.M. In the year of the world	B.S. 'am bliadhn' ant-saoghail
a.m. morning,	m. maduinn
A.U.C. In the year after the building of the city (Rome)	O.T.B. O thogail baileRoimhe
B.A. Bachelor of Arts,	S.E. Sgoilear Ealaidhean
Bart. Baronet,	Bar. Baran
B.C. Before Christ,	R.C. Roimh Chriosd
B.C. Bach. of Surgery(Camb.)	S.Li Sgoilear Lighicheachd
B.C.L. Bachelor of Com. Law	S.L.C. Sgoil. Lagh'n Cumanta
B.D. Bachelor of Divinity.	S.D. Sgoilear ri Diadhachd
Bp. Bishop,	Easb. Easbuig
B.S. Bachelor of Surgery,	S.Li. Sgoilear Lighicheachd
Capt. Captain,	Caip. Caiptean
C.B. Companion of the Bath,	C.F. Combach Feadhnach
Co. Company,	Cuid. Cuideachd
Col. Colonel,	Coir Coirneal
C.P.S. Keeper of Privy Seal,	F.G.S.D. Fear-gleidhidh na Seula Diomhair
Cr. Creditor,	Cr. Creidear
C.S. Keeper of the Seal,	F.G.S. Fear-gleidhidh na seula
d. penny or pence,	sg. sgillinn
D.C.L. Doctor of Com Law,	Olh.L.C. Ollamh LaghanCum.
D.D. Doctor of Divinity,	Olh.D. Ollamh ri Diadhachd
D.Lit. Doctor of Literature,	Olh.F. Ollamh Foghluim
Do. Ditto. the same,	Ion. Ionann
Dr. Debtor,	Fr. Fiachair
Dr. Doctor,	Olh. Ollamh ; Ligh. Lighiche
12mo. Duodecimo	12eug. An dara pàirt deug de ròl paipeir
D.V. Deo volente	T.D. Le toil Dhé
e.g. for example	a.s. airson samplair
Esq. Esquire	Uasal
&c.,&c., Et cætera	7ce. Agus a' chuid eile
Fol. Folio	Lethr. Leth ròl paipeir
F.O.S. Fell. of Ossianic Soc'y	F.C.O. Fear de'n Chomunn Oiseanach
F.R.S. Fellow of R. Society	F.C.R. Fear de'n C. Rioghail

F.R.S.A. Fellow of the R. Society of Antiquaries	**F.C.R.A.** Fear de Chomunn Rìoghail nan Arsairean
G.C.B. Grand Cross of Bath	**C.M.F.** Crois mhór Fheadh'ch Uasal
Hon. Honourable	
ib. ibidem	's an àite cheudna
id. the same	an ni ceudna
i. e. that is	**i. e. s.** Is e sin ri radh
I H S. Jesus	Iosa
I.H.S. Jesus the Sav'r of men	**I.S.D.** IosaSlànuigh'rDhaoine
inst. the present month	am mios seo
J.P. Justice of the Peace	**M.S.** Maor na Sìth
K.A. Knight. of St. Andrew	**R.A.** Ridir an Nh. Aindrea
K.B. Knight of the Bath	**R.F.** Ridir Feadhnach
K.C. King's Counsel	**F.T.R.** Fear-tagraidh anRìgh
K.C.B. Knight Commander of the Bath	**A.R.F.** Ard ridir Feadhnach
K.G. Knight of the Garter	**R.G.** Ridir a' Ghartain
K.G. Knight of St. George	**R.D.** Ridir an Nh. Deòrsa
K.G.C. Knight of the Grand Cross	**R.C.M.** Ridir a' Chrainn Mhóir
Knt. Knight	Ridir
K.P. Knight of St. Patrick	**R.P.** Ridir an Nh. Pàdruig
K.T. Knight of the Thistle	**R.C.** Ridir a' Chluarain
tb. pound (in weight)	pùnnd
L.C.J. Lord Chief Justice	**A.M.C.** Ard-mhoirearCeartais
LL.B. Bachelor of Laws	**S.La.** Sgoilear Laghan
LL.D. Doctor of Laws	**Olh.La.** Ollamh Laghan
£ s. d. Pounds, shillings, pence	**P. t. s.** Pùinnd, tasdain, sgillinnean
M.A. Master of Arts	**M.E.** Maighstir nan Ealaidhean
M.B. Bachelor of Medicine	**S.Le.** Sgoilear Léighis
M.D. Doctor of Medicine	**Olh.Le.** Ollamh Léighis
Messrs. addressing a company	**Mgrn.** Maighstearan
M.P. Member of Parliament	**B.P.** Ball Pàrlamaid
MS. Manuscript	**L.S.** Làmh-sgrìobhaidh
MSS. Manuscripts	**L.Sn.** Làmh-sgrìobhaidhean
Mus.Bac. Bachelor of Music	**S.C.** Sgoilear Ciùil
Mus.Doc. Doctor of Music	**Olh.C.** Ollamh Ciùil
N.B.* Mark well	**F.C.** Faic, cuimhnich

* Cha bu chòir do N.B. mar cùl-sgrìobhaidh a bhith air a chleadhadh airson "Alba," ach airson "Brunsuig Nuadh."

nem.con. none objecting	gun aon ag obadh
No. Number	Air. Aireamh
N.S. New Style	C.U. Cùnntas Ur
n.v. nolens volens	toileach no diombach
8vo Octavo	8mh. An t-ochdamh pàirt de rol paipeir
18mo. Octodecimo	18eug. An t-ochdamh pàirt deug de rol paipeir
O.S. Old Style	S.C. Seann Chùnntas
oz. ounce	ùnnsa
pd. paid	pàighte
% per centum, ℔ hundred	% air a' cheud
Ph.D. Doctor of Philosophy	Olh.F. Ollamh **Feallsanachd**
p.m. Evening	f. feasgar
p.m. post mortem	an déigh bàis
prox. next month	an ath mhios
P.S. Postscript	F.S. Fo-sgriobhadh
Q. Question	C. Céist
Q.C. Queen's Counsel	F. T. B. Fear-tagraidh **na** Ban-righ
4to. Quarto	4mh. Ceathramh pàirt de **rol**
24mo. Quarto-vigesimo	24eug. An ceathramh pàirt thar fhichead de rol paipeir
Regt. Regiment	Réisd. **Réisimeid**
Rev. Reverend	Urr. Urramach
R.N. The Royal Navy	C.R. An Cabhlach **Rìoghail**
Rt. Hon. The Rt. Honourable	An t-Ion uasal
S.M. Sacred to the memory	D.C. Deachdte do **chuimhne**
St. Saint	Nh. Naomh
$ c. Dollars, cents	D. ç. Dolair, çentaichean
ult. last month	am mios seo chaidh
U.S.A. The United States of America	S. A. A Staitean **Aonaichte** America
v. against	an aghaidh
v. see	f. faic
V.C. Victoria Cross	C.F. Crois na **Fearalachd**
viz. namely	eadh. eadhon
Vol. Volume	Leabh. Leabhar
W.S. Writer to the Signet	C.S.R. Cléireach **do sheul an** Rìgh
Xmas. Christmas	**Nollaig**

Seollairtean Frangach.

Tha na seollairtean Frangach a leanas, air an cleachdadh gu tric ann an comhradh agus comh-sgrìobhadh Beurla. Tha iad air an suidheachadh an seo chum goireis na muinntir nach 'eil eòlach air Fràingis.

Aide-de-camp	Fear-còmhnaidh seanalair
A la bonne heure	Gu tortanach, gu tràthail
Affaire de cœur	Cùis-ghaoil, suireadh
A la mode	A réir fasain
A fin	Gus a' cheann, gu deireadh
A propos	Freagarrach, gu tràthail
Au fond	Gu grùnnd, gu iochdar
Auto da fè (Port.)	Lòsgadh shaobh-chreideach
Beau monde	An saoghal sgiamhach
Beaux esprits	Fir ghéur-fhaclach
Billet-doux	Litir-ghaoil
Bon mot	Fala-dhà, géur-fhacal
Bon gré mal gré	Le gean math no droch ghean
Bon jour	Là math, maduinn mhath,
Bon soir	Feasgar math dhuibh [dhuibh
Bon nuit	Oidhche mhath dhuibh
Boudoir	Seòmar uaigneach mna uaisle
Carte blanche	Làn chomas gu deanamh
Château	Taigh-dùthcha
Chef d'œuvre	Ard-ghnìomh, claon-char
Ci-devant	Roimh seo, o chian
Comme il faut	Mar bu chòir dha bhi
Con amore	Le gaol, le gràdh
Congé d'elire	Comas taghaidh, no raghaidh
Coup de grâce	Stràc crìochnachaidh
Cortège	Luchd-leanmhuinn,
Coup d'œil	Plath-na-sùla
Coup de main	Oidheirp ghrad
Début	Ceud theachd 'am follais
Dernier-resort	An ionnsuidh dheireannach
Depôt	Taigh-stòr, taigh-gléidhidh
Double entendre	Dà sheadh, rùn dùbailt
Douceur	Duais
Dieu et mon droit	Dia 's mo chòir
Eclât	Mór-chùis
Elève	Sgoilear

En bon point	'An cor math, reamhar
En masse	'Am meall, taom
En passant	'S ant-slighe 's an dol seach-[ad
Ennui	Sgios, cor airtnealach
Faux pas	Tuisleadh, droch bheart
Fête	Féisd, cuirm
Fracas	Iomairt, comh-strì bheag
Honi soit qui mal-y-pense	Olc air fear an uilc
Hauteur	Ardan, uabhar
Je ne sais quoi	Chan aithne dhomh ciod
Jeu de mots	Cleas air facail
Jeu d'esprit	Strod de ghéur fhacail
Mal-à-propos	Neo-iomchuidh
Mauvais hônte	Baoth-leanachd
Mot du gûet	Facal-faire, ciall-chagar
Naïveté	Fosgailteachd, fosgarrachd
Outré	Neo-chuimseach, neònach
Petit maître	Spailpean, gaoithean
Protégé	Céistean
Rouge	Dath dearg do'n aodainn
Sang froid	Fuil-fhuar, neo-aire
Savant	Fear ionnsaichte
Soi-disant	Fear spad-fhaclach
Tapis	Brat-ùrlair, cas-bhrat
Tête à tête	Ceann ri ceann, cluas ri cluais
Unique	Sonruichte, air leth
Un bel esprit	Aigneach maol
Valet de chambre	Gille-seòmair
Vive le roi	Gu ma fada beò an rìgh

AM FEILLIRE, 1900 1901.

Tha beagan Feillirean dhe na bliadhnaichean seo ri fhaotainn bho chlòdh-bhualadair an leabhair seo aig dà sgillinn am fear, saor leis a' phost.

Gheibhear, am measg naigheachdan eile, 'am Feillire 1900 cunntas nam Fineachan Gaidhealach, le suaicheantas, ceann-cinnidh, breacan, &c. de gach fine. cho math ri àireamh luchd-bruidhinn na Gaidhlig 's na siorrachdan Cataobh, Ros & Cromba, Inbhirnis agus na h-Eileanan.

(*air a leanntuinn bho d. 66.*)
Saïd 5 là, Quebec 7 là, Rio Janeiro 47 là, St. Petersburg 2 là 7 uairean, Sydney (Aust.) 32 là, Vancouver 11 là, Vienna 1 là 9 uairean, Wellington 31 là, Winnipeg 9 là.

Cuid de Fhrith-ainmean nan Gaidheal

An Arcamh, ri muinntir Hoy their iad na Speireagan ; ri muinntir Widewall, na Buidsichean ; Veira, na Faochagan ; Ronsay, na Capuill ; Kirkwall, na Druidean; Firth, na h-Eisearan ; Stromness, na Luban dubha ; Birsay, na Birich ; Shaninsay, na Caoraich ; Stronsay, na Beàrnaich ; Ronaldshay mu Thuath, na Ròin ; Eday, na Sgairbh.

An Seatlainn, muinntir Lerwick, na Caoiteagan ; Whalsay, na Saoidhean ; Yell, na Meirlich ; Fetlar, na lothan peallagach ; Weisdale, na Cullaich.

Air an Tìr mhóir, Cnapadal, an crodh maol ; Creaginnis, na Fithich dhubha ; Cearara, (an t-Oban) na h-Eireagan ["tha trì chasan deiridh air na h-Eireagan an Cearara"]; Lathurna, na Losgainn ; Taobh-Loch Odha, Na Liath-chearcan ; Muc-càrna, na Gearra-ghobhaich ; Cinne-Ghearrloch, na Buic ; Aird-ghobhair, na Gobhair ; Airdnamurchann, na Cnòdan ; Cnoideart, na Gobhair ; Gleann Eilg, na h-òisgean ; Gearrloch, na Truisg ; an Uamhag an an Gearrloch, na Buic ; Meallan-Thearlaich, na Rodainn ; Loch-bhraoin beag, an Crodh ; A' Chomraich, na Buic ; Neadan Asainn, na h-Eòin.

Na h-Eileanan, Diùra, na h-Eich ; Muile, na Doideagan; Liosmór, na h-òisgean ; Ratharsaidh, na Saoidhean ["bu mhath an sgadan 'nuair nach fhaigheamaid na saoidhean"] ; Rùm, na Ròcais ; Eilean nam muchd, am Piadan; Eige, na Fachaich ; Srath-MhicFhionghain, na Faochagan ; Sléibhte, na Coilich ; Dùthaich MhicLeòid, na Mogainn ; Trotairnis, na Coin ["mo chuideachd fhéin, coin Throtairnis"]; Bhaternis, na Cait ; Leòdhas, na Birich.

Dathan,

AGUS NA LUSAN LEIS AN DEASAICHEAR IAD.

Buidhe—Crann-ubhail, uinnsean agus preas-nan-àirneag. 2 Craobh-phobuill agus leamhann. 3 Roid. 4 Freumhan uinnsein. 5 Lus-an-fhùcadair. 6 Freumhan na Rainich moire. 7 Lus-nam braoileag. 8 Barran agus flùraichean an fhraoich. 9 Lus mor buidhe. 10 Duilleagan beith beag. 11 (soilleir) Lus-na-feàrnaich. 12 Achlasan Chaluim Chille. 13 (dorch) Sùith na mòine. 14 Lus-na-purgaid.

Corcur—Corcur.

Dath Fail-chuach—Biolair. 2 Cuirmeal. 3 Dearcan lus nan-dearc le alm.

Dath na h-earba—Rusgadh beith.

Dearg—Leanartach. 2 Cnotal. 3 Cnotal geal. 4 (math) Rugh. 5 (car purpur) Lus-nan-dearc le alm. 6 (crò-dhearg) Cnotal corcur. 7 (sgàrlaid) Cnotal clach-aoil. 8 (sgàrlaid) Dearcan abuich ras-chrann sìor-uaine.

Donn—Cnotal. 2 Duileasg. 3 Preas-nan-dearc le alm. 4 Rùsgadh daraich no dearcan craobh-an-dromain. 5 (dorch) Freumhan rabhagach. 6 (dorch) Lus-nan-dearc le domblas.

Dubh—1 (a's fhearr) Freumhan copagach le coparas. 2 Rùsgadh & cnòthan daraich le coparas. 3 (no glas) Freumhan sheilisteir. 4 Rùsgadh sgitaich le coparas. 5 Rùsgadh feàrna le coparas. 6 (car gorm) Preas-nan-àirneag. 7 (car gorm) Grainnseag.

Gorm—Lus nan dearc le copperas. 2 Droman le alm. 3 Ailleann.

Or-bhuidhe—Buaghallan. 2 Barbrag. 3 (dorch) Preas smeur.

Purpur—Oir le sal-ammoniac. 2 Lus na feàrnaich. 3 Lus nan dearc le alm.

Uaine.—Dearcan abuich ras-chrann sìor-uaine. 2 Lus buidhe mór le guirmean. 3 Rùisg chonuisg. 4 Lus-nam-braoileag. 5 Bealach. 6 Fraoch bhadain le alm. 7 Duilleagan seilisieir.

ÀIREAMH LUCHD-AITEACHAIDH ANNS NA SEACHD BAILTEAN A'S MÓ AN ALBAINN, 1901.

Baile	Sluagh iomlan	a' bruidhinn na G. a mhàin	a' bruidhinn G. & B.
Glaschu	761,709	63	18,454
Duneideann	316,837	68	4,536
Dundiadh	161,173	6	730
Abaireadhainn	153,503	6	706
Grianaig	68,142	25	2,582
Fasaliath	79,363	8	969
Peairt	32,873	2	787

LAITHEAN A THA NA TAIGHEAN-RÉIDH DÙINTE.

An Albainn—Là na bliadhn' ùire. Dihaoine na Ceusda. Diluain an dé dh Là Bealltainn. Diluain an deidh Là Lunasdail. Là Nollaig.

An Sasunn—Dihaoine na Ceusda. Diluain na Caisge. Diluain na Caingis. A' chiad Dhiluain de'n Lunasdal. Là Nollaig agus an là na dhéidh.

CEANN GACH RAITH

***An** Albainn*—Là Féill nan Coinnlean,	2là a' Ghearrain.
A' Chaingis ùr,	15là a' Chéitein.
An Lunasdal,	1là an Lunasdail.
An Fhéill Martainn,	11là na Samhna.
***An** Sasunn*—Là na Caillich,	25là a' Mhàirt
Là meadhon an t-Samhraidh,	24là an Og-mhios.
Là Fhéill Mhìcheil,	29là Sultuine.
Là Nollaig,	25là na Dudlachd.

CÌSEAN.

	P.	t.	s.
Aideachadh pàigheadh airgid thairis air 1P.			1
Aonta nach 'eil thairis air 35 bliadhna no màl 5P. agus air aghaidh mar sin 6sg. air son gach 5P.			6
Aontaichean bho 35 gu 100 bliadhna, 12 uairean na prisean sin.			
Carbad leis ni's lugha na 4 rothan, gach bliadh.		15	
,, le 4 rothan agus 1 each, ,, ,,	1	1	
,, ,, 2 each, ,, ,,	2	2	
Cead suaicheantas a ghiulan ,, ,,	1	1	
ma bhitheas e air carbad cuideachd ,,	2	2	
Cead reic leanna & fìona am Breatunn, ,,	4		
Cead reic tombac & snaoisean		5	3
Cead seilg eadar Là Lùnasdail agus 31 là an Iuchair,	4		
,, ,, & 31 là an Damhair,	2		
,, ,, 1 là na Samh, & 31 là an Iuch.	2		
,, air son 14 là an déidh a chéile.	1		
Cù de sheòrsa sam bith (Breatunn) bliadhnail		7	6
,, ,, ,, (Eireann) ,,		2	6
Tarruing airgid as taigh-réidh			1

BREITH PÒSADH IS BÀS.

Feumar Breith is Pòsadh is Bàs gach duine chur 'san leabhar mar a leanas :—

Breith (an Albainn) an taobh a staigh de 11 là.

,, (an Sasunn) an taobh a staigh de 3 miosan.

Pòsadh an taobh a staigh de 3 laithean.

Bàs, (an Albainn) an taobh a staigh de 8 la.

,, (an Sasunn) an taobh a staigh de 5 la.

Feumar breac-a'-chruidh a chur air gach leanabh, an Albainn mu 'm bi e sè miosan a dh' aois, agus an Sasunn mu 'm bi e trì miosan, mur toilich breitheamh 'sa chùirt a's fhaisg air an àite 'san d'rugadh e a shaoradh.

Àireamh Luchd-bruidhinn na Gàidhlig
AN ALBAINN.

Siorrachd.	G. a mhàin.	G. & B
Abaireadhainn	8	1,333
Abarruig	1	74
Arcaibh		70
Banbh		499
Bòid	20	2,764
Cataobh	469	14,083
Cill-Chuithbeirt		98
Cinn Chardainn		103
Cinnrois		55
Clacmannan	1	170
Dunbreatuinn	14	3,101
Duneideann	75	5,765
Dumfris	1	176
Earraghaidheal	8,313	34,428
Eiliginn *no* Moiribh	2	1,865
Fiofa	3	844
Forfar	13	1,303
Gallaobh	20	2,876
Gleanniuich	5	575
Haddington	7	459
Inbhiràr	17	1,089
Inbhirnis	11,722	43,281
Leandraic	104	26,905
Narunn	10	1,325
Peairt	78	11,446
Peebles	1	72
Renfriù	41	5,695
Ros & Cromba	12,171	69,292
Rocsborgh		132
Seatlainn		55
Selkirk		57
Sruighla	10	2,022
Uigton		88
An t-iomlan	28,106	202,700

AIREAMH LUCHD-BRUIDHINN NA GAIDHLIG ANNS NA SGIREACHDAN.

1—Cataobh.	Gàidhlig a mhàin.	G.&Beurla
Asainn	103	1,928
Cill-Donain	4	722
Clìn	13	1,[illegible]77
Craoich	32	1,113
Doruech	62	1,517
Diùirinis	20	641
Edarachaolas	45	1,095
Farr	46	2,034
Goillspidh	21	7[illegible]3
Lairg	3	715
Loth	1	1[illegible]2
Tunga	41	1,444
Raigheart	15	862
An t-iomlan	4[illegible]9	14,[illegible]83

2—Ros agus Cron ba.		
Abhoch		162
A' Chomaraich	373	1,123
,, Eileanan Croulin	7	3
Alanais	7	385
An Ruigh Soluis (Cille-Mhìcheil)	5	405
An Tarbat	3	6[illegible]9
An Toiseachd & Lagaidh mu'n car(roinn)	38	1,213
Baile Dhubhaich	39	999
Barbhas	3,143	2,993
Cill' Earnain	9	522
Cille-Mo re mu'n ear	4	348
Cill-Tighearnan	4	522
Cim chardainn	7	877
Cinntàile	37	397
Cnocbàn	12	665
Cromba		173
Cunntainn	27	817

Ros & Cromba, air a leantuinn—

Eadarainn	10	819
Fearn	37	831
Fuideartaidh	29	922
Gearrloch	700	2,679
,, Eilean Tioram		8
,, Eilean Iùbh	10	20
,, Eilean Thorasdail	6	37
Gleann Seile	48	262
Inbhirpheotharain	22	870
Lagaidh mu'n ear		268
Lochaillse	205	1,308
Lochan (Leòghas)	1,777	2,533
Lochbhraon	458	2,215
,, Eilean Mhartainn	7	23
,, ,, Tanera	2	64
Lochcarunn	65	1,196
Nig	7	446
Roscuimhne	8	1,165
Ròmargaidh		198
Stòrnabhaigh	3,641	7,696
Uraidh	57	1,191
Uig	1,213	2,369
,, Eilean Bearnaraidh	154	397
,, Flannan		2
An t-iomlan	12,171	39,292

3. Inbhirnis.

A' Chairn Bhien	7	61?
Aird-nan-saor		190
Alohaidh	1	318
A' Mhàigh & Dalarossaidh	3	453
An Lagan	8	732
Arasaig & Muideart	318	1,096
Bothleisginn & Abartarbh	25	575
Cill-Mhàillidh	123	2,200
Cill-Manibheag	61	1,416
Cill-Moraig	53	1,219
Cill-Tearlaid	39	1,179

Inbhirnis, air a leantuinn –		
Cinn Ghiùthasaich & Innis	7	1,191
Cnoc Moire	12	605
Croidh	1	258
Daothal	9	928
Deimhidh & Dunlaichtidh	12	583
Durrais	5	586
Gleann Eilge	278	953
Inbhirnis	111	7,196
Peitidh	2	433
Urchadainn & Gleann Moireastain	101	1,295

Na h-eileanan.

Barraidh, –Eilean Bharraidh	1,077	1,101
,, ,, Bearnaraidh	3	9
,, ,, Bhatarsaidh	8	4
,, ,, Fuda	3	
,, ,, Mingalaidh	35	77
,, ,, Pabaidh	9	2
,, ,, Sanderigh	1	2
Bracadal	172	520
,, Eilean Soaidh	14	41
Cille Moire	613	1,366
Diurinnis	749	2,392
Na h-Earradh	1,442	2,094
,, Eilean Bearnaraidh	362	119
,, ,, Cilegraidh		6
,, ,, Eusaidh	4	4
,, ,, Irt	41	32
,, ,, Pabaidh	2	1
,, ,, Scalpaidh	240	298
,, ,, Scarp	71	68
,, ,, Scotasaidh	5	10
,, ,, Soaidh	15	
,, ,, Tarrasaidh	35	30
Portrigh	253	1,647
,, Eilean Ratharsaidh	49	330
,, ,, Rona	39	112
Sleibhte	324	1,197

Inbhirnis, air a leantuinn	G. a mhàin.	G. & B.
Snìseart	393	1,189
Srath	364	1.563
,, Eilean Pabaidh		7
,, Eilean Scalpaidh	8	21
Uidhist mu Thuath	1,277	1,429
,, Eilean Aoisgeir	18	72
,, Eilean Bhalaidh	16	16
,, Eilean Bobharaidh	17	94
,, Eilean Circiabost	2	5
,, Eilean Griniseaidh	127	143
,, Illeraidh&Bailesear	159	263
,, Eilean Lebhera	3	8
,, Eilean Ronaidh		5
Uidhist mu dheas	1,645	1,601
,, Eilean Aorargaidh	136	234
,, Eilean Beinne faodhla	575	738
,, Eilean Bhiaidh	1	3
,, Eilean Fladda	15	17
,, Eilean Grimiseaidh	28	10
na h-eileanan beaga—		
Canna	13	21
Muc	1	37
Ruma	3	78
Sanda	12	29
Eige	67	126
An t-iomlan	11.722	43,281

4—Earraghaidheal.

Aird-a'-chatain & MucCarn	61	1,346
Aird-ghobhar	41	437
Airdnamurchan	304	1,812
Ceann Loch Ghoill & Cille Moirich	5	263
Ceanntire		107
Cill-an-inbhir & Cille Mheileart	9	253
Cille Bhreannain & Cille Chatain	61	1,272
Cill Chalmaineala	8	813
Cill Chreanain & Dalabhaich	15	293
Cill Eathain & Cill Choinnich	2	606
Cille Chiarain	1	1,058
Cill Chomain	394	1,652

Earraghaidheal, air a leantuinn—

Cille Daltain	98	1,484
Cille Mhaodainn		163
Cille Mhartainn	4	443
,, Eilean Righ		6
A'Cille Mhór & Cille Bhrighde	85	3,213
Cille Nineain & Cille Muire	184	1,465
,, ,, Gometra	12	26
,, ,, Colasaidh beag		3
,, ,, Ulbha	8	47
Cille Rubh & Cille Mheanaidh	152	2,000
Cill Fionain	4	1,0[illegible]9
Cill Finichean & Cill Mhic Eoin	201	937
,, Eilean Earraid		16
,, ,, Dubhartach		3
,, I Chaluim Chille	6	162
Cnapadal mu dheas	8	1,245
Cnapadal mu thuath	19	564
,, Eilean Danna		30
,, ,, Ubha		12
Creaginnis	16	232
Diùra	58	421
,, Eilean Balnahua	7	27
Dunomhain & Cillmunna	4	912
Glas araidh	33	2,254
Gleannurchaidh & Innisfhail	27	903
Inbhiraora	1	592
Inbhirchaolain	2	157
Liosmór & An Apunn	350	2,111
,, Eilean Liosmór	35	390
,, ,, nan caorach	1	5
,, ,, Siuna		6
A' Mhorbhairne	49	515
,, Eilean Carna		7
Sandail & Sgibinnis	2	599
Srathchura	1	227
E'n. Cara & Giogha	3	289
E'n. Colasaidh & Oronsaidh	44	241

Earraghaidheal, air a leantuinn—		
Eilean Colla	57	288
Fladda		1
Lunga	4	
Scarba		11
Srathlachlain		183
Tirithe	894	1,154
„ Eilean Sgeirmhoire		2
Torasaidh & Beinne gobhainn	43	658
An t-iomlan	3.313	34.428

5. Gallaobh.

Bower		34
Canisbay	1	17
Dunnet		17
Hacraig	4	361
Latheron	11	1,421
Olrig		54
Dùthaich Mhic Aoidh		209
Thurso	2	377
Uig	2	315
Watten		71
An t-iomlan	20	2,876

6. Narunn.

Airdchlach	1	140
Allt Eireann	2	154
Caladair	1	203
Croidh	3	179
Inbhirnaruinn	3	649
An t-iomlan	10	1.325

7. Peairt.

Abardalgaidh		28
Abarphuill		215
Abarneithich		17
Abernyte		4
Achadh-nan-gamhainn		125
A' Cheannamhoir	11	828
Achterarder		49
Alyth		32
An t-ath dubh		39
Ardoch		28
Arngasg		22
Beinndocbaidh		9
Blar Athuil	1	907
Bràr gobhre		120
Bocanitur	1	352
Cairgil		23
Calasraid	1	442
Caputh		59
Ceannaird		6
Ceann-dùil		93
Ceann loch		4
Cille Mhìcheil		219
Cill Fhinn	11	781
Cillmadoig	1	131
Cillspindidh		4
Cinn Chardainn		32
Cnuclabhainn		22
Cinnfauns		1[illegible]
Cluanaidh		38
Comridh	6	268
Collas		4
Craoibh		189
Cupar-Aonghais		88
Dron		2
Dul	8	1,130
Dunbarnaidh		18
Dunblàthan & Lecropt	2	115
Dunchaillinn & Dobhalaidh		191
Dunchaillinn beag	3	454
Dunning		27
Erol		24

Peairt, air a leanntuinn—		
Feartaighill	19	1,088
Findo-Gasg		8
Forgandenny		9
Forteviot		13
Fùlais an Iar		55
Gasg-Trionaid		14
Gleann Deabhon		16
Inistuir		7
Lagaidh Almoin		75
Laganràit	4	855
Lethendy		1
Longforgan		26
Madartaidh		6
Maoilinn	6	754
Meigle		12
Methbhen		78
Moneydie		24
Monfhiadh-àrd & Sruthan		39
Muckart		8
Muthil		49
Nh. Mhadobh		8
Nh. Mhartuinn		29
Peairt	2	703
Port Menteith	1	67
Ratraidh		66
Redgorton		51
Rhynd		5
Scain	1	34
Tobar Moire		41
Uaimh		199
An t-iomlan	78	11,446
8. Bòid.		
Baile Bhòid	6	579
Bòid mu Thuath	4	142
Cille Brìghde (Arran 666)		676
Cille Màire (Arran 9—1,214)	9	1,227
Cinngarth	1	78
Cumradh		62
An t-iomlan	20	2,764

FÉILLTEAN IMRICH.

Tha na Féilltean Imrich suidhichte **leis an lagh an Albainn aig** meadhon-là **air** 25là a' Chéit in agus air 28là **na** Samhna, agus ma thig aon dhiubh seo air Di-Dòmhnaich no 'à fois, 's ann air an ath là a chumar i. Tha na **Féilltean** Imrich **air an cumail an** Sasunn **air** làithean ceann gach **Raith**

Na Fíneachan Gaidhealach,

GEARRAIDHEAN—*a.* àit'-adhlaic ; *b.* breacan ; *c.* ceann-cinnidh ; *cath-g.* cath-gairm ; *co.* comh-thional ; *cu.* cumha ; *f.* fàilte ; *s.* suaicheantas sìor-uaine ; *sp.* spaisdearachd.

NA GRIOGARAICH.

s. Giuthas. *cath-g.* "Ard-choille!" *f.* "Fàilte nan Griogarach." *cu.* "Cumha chloinn Ghriogair." *cu.* "Ruaig Ghlinne Bhraoin." (1602.) *Fir-bhratach*—teaghlach de Chloinn Mhuirich. *b.* 96 dearg, 48 uaine, 20 dearg, 24 uaine, 2 dubh, 8 geal, 2 dubh, 24 uaine, 20 dearg, 48 uaine, 192 dearg. *c.* MacGhriogair.

NA RŌSAICH.

s. Aitionn. *sp.* "Spaisdearachd Iarla Rois," (1427.) *b.* 36 uaine, 8 dearg, 72 uaine, 72 dearg, 8 uaine, 16 dearg, 8 uaine, 72 dearg, 72 gorm, 8 dearg, 72 gorm, 72 dearg, 4 gorm, 4 dearg, 8 gorm, 4 dearg, 4 gorm, 72 dearg.

Clann-an-Toisich

s. Lus nam braoileag. Tha cuid ag ràdh gur e am bocsa an suaicheantas ceart, ach thachair am mearachd seo leis na daoine a bha a' togail saighdearan ùra air son na cogaidhean Frangach agus Americach a' cur badan dhe 'n bhocsa 'nam bonaidean. Tha 'n duilleag aige glé choltach ri duilleag lus nam braoileag, agus bhitheadh e ni's fhurasda ri fhaotainn 'sa bhaile. *cath-a.* "Loch na Màigh." *piobaireachd.* "Cumha Mhic an-Toisich. *àireamh.* Mu 500 'sa bhliadhna 1715, mu 700 an 1745. *dachaidh.* Caisteal na Maigh, faisg air Inbhir-nis. *b.* (Tha suidhicheadh air leth aig a' cheann-chinnidh) 96 dearg, 48 gorm, 20 dearg, 84 uaine, 32 dearg, 4 gorm, 32 dearg, 84 uaine, 20 dearg, 48 gorm, 192 dearg. *c.* Mac-an-Toisich.

Na Ròsaich.

s. Ròs-màiri fiadhaich. *àireamh* an 1704 500, an 1725 300. *b.* 4 dearg, 40 gorm, 40 dubh, 40 uaine, 4 geal, 16 dubh, 4 geal, 40 uaine, 40 dubh, 40 gorm, 8 dearg.

Na Greumaich.

s. Labhras. *f.* "Blàr Allt-Eire, 1645." *sp.* "Raon Ruairidh, 1689." *cu.* "Cumha Clabhers. *b.* 4 dubh, 48 guirmein, 48 dubh, 4 uaine, 8 liath-ghorm, 64 uaine, 8 liath-ghorm, 4 uaine, 48 dubh, 48 guirmein, 8 dubh. *c.* Montròs.

Na Meinnearaich.

s. Fraoch nam Meinnearach. *cath-g.* " Dearg is geal a suas ! " *f.* " Fàilte nam Meinnearach." *dachaidh* Caisteal Uaimh. *àireamh* 300 an 1745. *b.* 96 dearg, 72 uaine, 8 geal, 24 liath-ghorm, 192 dearg, 24 liath-ghorm, 8 geal, 72 uaine.

Siol Chruime n.

(Piobairean no Shiol Leòid Dhuinbheagain.)

Na Guimhnich.

s. Craobh aitionn. *dachaidh*, o shean, Hallburgh ; a rithist, Caisteal Cillearnain, a chaidh a losgadh an 1600. *b.* 4 uaine, 56 gorm, 4 uaine, 56 dubh, 56 uaine, 8 dearg, 56 uaine, 56 dubh, 4 uaine, 56 gorm, 8 uaine.

Siol Sgéine.
(no Clann Donnachaidh Mhàrr.)

b. 8 dubh, 12 dearg, 48 uaine, 16 dubh, 12 òr-bhuidhe, 16 dubh, 90 uaine, 16 dubh, 12 dearg, 16 dubh, 96 uaine, 16 dubh.

Clann Ghill' Leathain.

s. (Clann Ghill' Leathain uile ach Lochbuidhe) Cuilionn. *cath-g.* "Bàs no beatha!" *caismeachd.* —"Caismeachd Eachann Mhic Ailein nan sop." *comh-thional*, "Ceann na drochaide móire" *b.* 4 dubh, 12 dearg, 8 liath-ghorm, 88 dearg, 40 uaine, 8 dubh, 12 geal, 8 dubh, 4 buidhe, 16 dubh, 28 liath-ghorm, 16 dubh, 4 buidhe, 8 dubh, 12 geal, 8 dubh, 40 uaine, 88 dearg, 8 liath-ghorm, 12 dearg, 8 dubh, *breacan-seilg*, 24 dubh, 168 uaine, 24 dubh, 24 uaine, 48 dubh, 8 geal, 48 dubh, 24 uaine, 48 dubh, 8 geal, 48 dubh, 24 uaine, 24 dubh, 168 uaine, 48 dubh. *c.* Dubhairt.

Duibhnich Earraghaidheal.

s. Garbhag an t-sleibhe. Tha cuid ag ràdh gur e *roid* an suaicheantas ceart, ach bho nach 'eil i sìor-uaine cha b' urrainn sin a bhi, oir cha ghabhadh e faotainn aig gach àm de 'n bhliadhna, agus mar sin cha deanadh e feum air son comharraidh. *cath-g.* "Cruachan!" *b.* 32 gorm, 8 dubh, 8 gorm, 8 dubh, 8 gorm, 64 dubh, 64 uaine, 8 dubh, 16 geal, 8 dubh, 64 uaine, 64 dubh, 64 gorm, 8 dubh, 8 gorm, 8 dubh, 64 gorm, 64 dubh, 64 uaine, 8 dubh, 16 buidhe 8 dubh, 64 uaine, 64 dubh, 8 gorm, 8 dubh, 8 gorm, 8 dubh, 32 gorm. *f.* "Fàilt' a' Mharcuis." *sp.* "Bail' Inbhiraora." *cu.* "Cumha a' Mharcuis" *c.* MacCailein Mór.

MEARACHDAN 'SA CHLODH-BHUALADH.

t.-d.	*airson*	*leugh*
3	'raitheil'	'rathail'
4, *sr.* 10 & 11,	'26'	'25'
,, 25	'Chronad'	'Chronan'
6, ,, 17	'Faoilltich'	'Faoiltich'
10, ,, 8	'Fhaoilleach'	'Fhaoilteach'
,, 24	'Fhaollteach'	'Fhaoilteach'
,, 34	'Faoillich'	'Faoiltich'
12, ,, 12	'mios'	'mhios'
,, 14	'Faoillteach'	'Faoilteach'
14, ,, 2	*Chatain'*	'*Chatan*'
,, 17	'Chaisg'	'Caisg'
,, 24	'fhéill'	'féill'
,, 26	'bheadarach'	'bheadaidh'
35/6,	'Cillintag*Dunchaillionn*	'Cillintay *Dunchaillinn*'
16, *sr.* 26	'Mhonan'	'Monan'
20, ,, 24	'Lodhaber'	'Lochabar'
26, ,, 15	'n' ch. bhararaich'	'a' ch. bharraich'
28, ,, 6	'Calbrandon'	'Cilbrandon'
,, 10	'Bamos'	'Camus'
,, 11	'Citl'	'Cill'
,, 18	'Fihnain'	'Finnain'
,, 36	'an'	'na'
30, ,, 6	'chom'	'Chalm'
36, ,, 15	'Barcham'	'Barchan'
,, 26	'Ghàidhealach'	'Ghàidhealaich'
,, 38	'*Mh.*'	'*Nh.*'
42, ,, 13	cainneach'	'Cainneach'
44, ,, 22	'gu'	'mu'
48, ,, 4	'Fh.'	'Ch.'
50. ,, 18	'*na*'	'*no*'
,, 27	'Bealltain'	'Bealltainn'
54, ,, 15	'Màrt'	'Mhàrt'
,, 26	'sìl'	'sìol'
,, 27	'reig'	'réir'
,, 33	'cnir'	'cuir'
65, ,, 4	'chudhthrom'	'chudthrom'
,, 23	'chomhdaicheah'	'comhdaichean'